

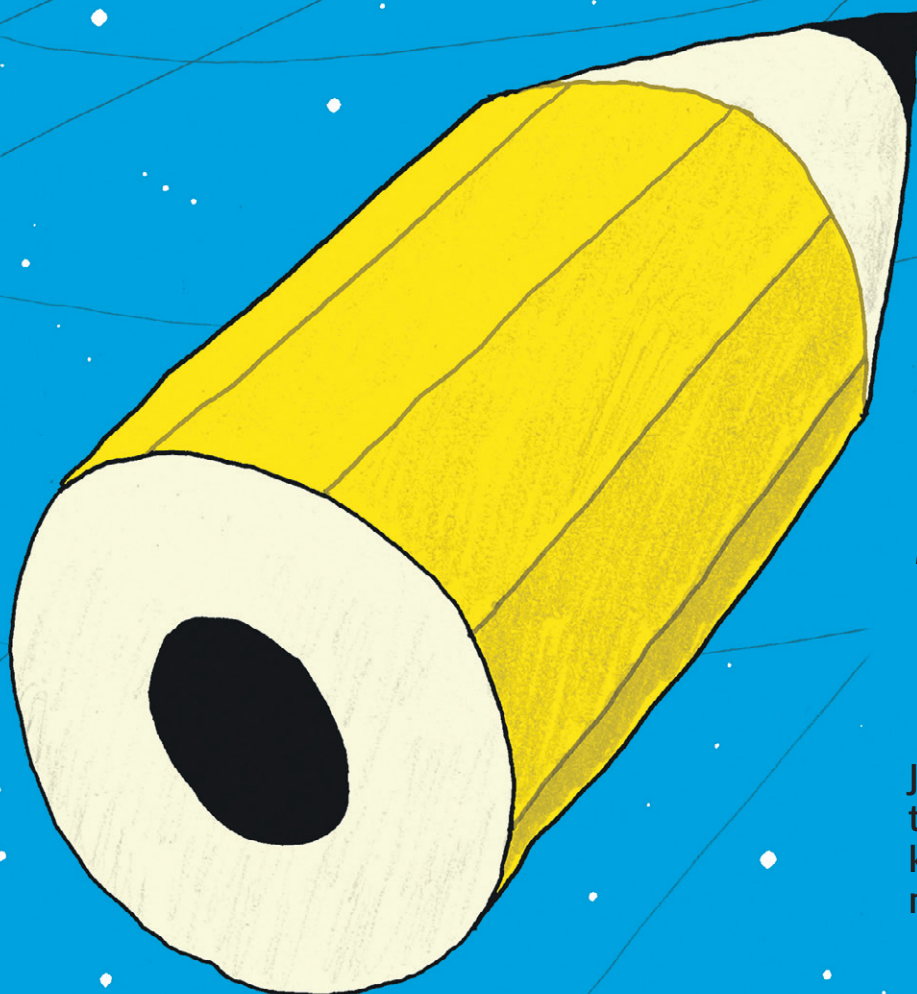
JOURNALISTI

13

2016

Suomen Journalistiliiton
ammattilehti
92. vuosikerta 3.11.2016

Minne matka?

Journalismilla on
tulevaisuus, mutta
kukaan ei tiedä
missä.

10

tässä lehdessä

Minna Rajainmäki ja Ingrid Svanfeldt kouluttavat maahanmuuttajia uuden uran alkuun. **16**

KUVA: AAPO HUHTA

○ Kun viherpiiperryksestä on tullut valtavirtaa, päällikötkin ovat kiinnostuneet ympäristöaiheista, sanoo MTV:n ympäristötoimittaja Päivi Mäki-Petäjä.

29

○ "Lomaile. On legenda, että yrittäjä ei voisi lomailla, ja on tärkeää, että yrittäjä pitää huolta työkyvystään", kirjoittaa freelancetoimittaja Anna-Sofia Nieminen.

30

Toimittajien pitäisi jo vähitellen ymmärtää, että kansan populistista someraivoa ei pidä ruokkia huolimattomilla otsikoilla ja juttujen aloituslauseilla. Ei sittenkään, vaikka kuinka sormet syyhyäisivät saada paljon klikkauksia. Valtaosa netin käyttäjistä ei nimittäin lue koskaan mitään muuta kuin otsikon ja korkeintaan pari ensimmäistä lausetta.

Uuninpankkopoika Saku Timonen
Imagen blogissa 18. lokakuuta

Virheitä vilisevä ja kiireellä kyhätty journalismi on bensaa vihapropaganda suoltavien ääriiliikkeiden poltto-

pulloihin. Huolellinen, perusteellinen ja ennakkoluuloton media sen sijaan pilaa bileet, joiden päämääränä on luoda todellisuus, jossa vahvan johtajan alaisuudessa toimiva julma poliisivaltio on ainoa vaihtoehto.

Vapaa toimittaja Jussi Korhonen
Seuran blogissa 22. lokakuuta

Typerien ja röyhkeiden twiittausten kuittaminen vitseiksi ei oikaise syösykierrettä. Se ei ole uskottavaa. Tämän ovat huomanneet esimerkiksi perussuomalaiset, jotka ovat yrittäneet selittää omituisia kommenttejaan huumoriksi. Tätä tekstiä

kirjoitettaessa Valavuoren lasautukset olivat Iltalehden luetuimpien juttujen listan kärjessä.

Toimittaja Ilkka Jauhiainen
Markkinointi&Mainonnassa 26. lokakuuta

Klikkiotsikko on mennyttä maailmaa. Se ei sovi ollenkaan someen. Vastaus tarjoillaan hierarkkisesti ylhäältä alaspäin, vaikka viestintä on yhä enemmän vuorovaikutusta vertaisten kesken etenkin somessa mutta muutenkin.

Toimittaja Tommi Peltoniemi
STT Viestintäpalveluiden blogissa 27. lokakuuta

JOURNALISTI

Journalisti Journalisten
Suomen Journalistiliiton
ammattilehti
92. vuosikerta 3. 11. 2016

TOIMITUS

VASTAAVA PÄÄTOIMITTAJA
/ANSVARIG CHEFREDAKTÖR
Markku Lappalainen 040 586 0613

TOIMITUSSIHTEERI/REDAKTIONS-
SEKRETERARE
Manu Marttinen 050 310 3036

TOIMITTAJAT/REPORTRÄR
Nina Erho 050 379 8155
Marja Honkonen 050 379 9108

ULKOASU/LAYOUT
Kai Widell 050 576 2746
Heli Saarela (vapaalla)

TILAUKSET/BESTÄLLNINGAR
Jaicom Oy 09 856 67912
journalisti@nesenta.fi

PAINO/TRUCKERI
I-print Oy, Seinäjoki
ISSN 1236-3596 (painettu/tryckt)
1458-4271 (verkko/nät)

JULKAISIJA/UTGIVARE
Suomen Journalistiliitto
Finlands Journalistförbund
(09) 6122 330, faksi (09) 640 361
PL 50, 00531 Helsinki

etunimi.sukunimi@journalistiliitto.fi
förnamn.släktnamn@journalistiliitto.fi
www.journalisti.fi

KANNEN KUVA: MARKUS PYÖRÄLÄ

*Journalisti vaalii
laadukasta journalismia,
sananvapautta ja
alan parhaita perinteitä.
Journalisti tarkastelee
kriittisesti media-alaa
ja sen ilmiöitä.*

MARKKU LAPPALAINEN • markku.lappalainen@journalistiliitto.fi

Kohti nollatoleranssia

Uhkailu, vihapuhe ja häirintä ovat tuttuja ilmiöitä monelle journalistille. Sähköpostiin tipahtelee ilkeämielisiä viestejä, somessa tykitetään kovin sanoin. Joku joutuu vihasivuston maalitauluksi – joku toinen saa kirjeitse sitä itseään. Väkivallalla uhkaaminenkaan ei ole tavatonta, samoin vihjaukset lapsiin ja muihin perheenjäseniin kohdistuvista toimista.

Ahdistelun tarkoituksena on vaikuttaa journalismin sisältöön ja sitä kautta yleisön oikeuteen saada oikeita ja olennaisia tietoja maailman menosta. Uhkailusta kärsivät myös muut tiedonvälitysketjun lenkit, kuten taustatietoja ja lausuntoja antavat asiantuntijat sekä sisälöissä esiintyvät yhteisöt.

Tiedonjulkistamisen neuvottelukunta TJNK ja kirjailijoiden sananvapausjärjestö Suomen PEN ovat ryhtyneet tiivistämään yhteistyötään vihapuhetta vastaan. Tavoitteena on luoda verkosto tutkijoiden, kirjailijoi-

den ja toimittajien tueksi ja torjumaan pelkoon perustuvaa itsesensuuria.

TJNK toteutti 2015 kyselyn tutkijoiden kohtaamasta vihapuheesta ja häiritsevistä palaut-

”Kriittistä keskustelua asioista ei pidä suitsia, mutta uhkailu ei ole oikeutettua missään tilanteessa.

teesta. Kävi ilmi, että yhä useampi tutkija miettii entistä tarkemmin julkisia esiintymisiään. Samansuuntaisia ovat *Journalistin* (4/2016) kyselyn tulokset viime keväältä: joka kuudes kyselyn vastaaja on joutunut työssään uhkailun kohteeksi kahden viime vuoden aikana. Vastaajia oli 1400.

Suomessa uhkailun laajuutta ja luonnetta ei kuitenkaan ole

järjestelmällisesti tutkittu. Monet merkit viittaavat siihen, että ilmiö voimistuu edelleen. Siitä kertovat nämä kyselymuotoiset kartoitukset.

Ruotsissa kustantajien etujärjestö on tutkinut mediaan ja sen tekijöihin kohdistuvaa uhkailua pitempään. Tuoreimman raportin tulokset ovat karut: lähes puolet tutkimuksen kohteena olleista toimituksista on kokenut uhkailua viimeksi kuluneen vuoden aikana. Jo kolmatta kertaa toistettu tutkimus osoittaa, että ilmiö on vuosi toisensa jälkeen laajentunut. Siitä on tullut jokapäiväistä, se on saanut entistä ikävämpiä muotoja.

Ainoa lääke vakavaa uhkailua vastaan on nollatoleranssi. Sitä ei sovi eikä pidä sietää, siihen ei saa tottua. Tottuminen merkitsee väistämättä monien merkityksellisten aiheiden välttelyä, itsesensuuria, joka on vakava uhka koko demokraattiselle yhteiskunnalle. Kriittistä keskustelua asioista ei pidä suitsia, mutta uhkailu ei ole oikeutettua missään tilanteessa.

Merkittävä linjaus

Valtiovarainministeriö ja sen viestintäjohtaja **Liinu Lehto** toimivat moitittavasti evätessään freelancetoimittaja **Jari Hanskan** pääsyn ministeriön taustatilaisuuteen. Hanskan viime syksynä tekemästä kantelusta antamassaan päätöksessä eduskunnan oikeusasiamies **Petri Jääskeläinen** pitää ministeriön toimia tasapuolisuus- ja suhteellisuusperiaatteiden vastaisina.

Oikeusasiamiehen päätös on merkittävä linjaus

journalistien toiminnan ja kansalaisten tiedonsaannin näkökulmasta.

Päätöksessä otetaan kantaa myös siihen, millaisia rajoituksia kuvaamiselle ja sitaattien käytölle voidaan asettaa. Rajoitusten tulisi olla mahdollisimman suppeita.

Oikeusasiamies toteaa epäasianmukaiseksi myös sen, että ministeriön johto on julkisessa tiedonannossaan todennut Hanskan toimineen hyvän journalistisen tavan vastaisesti.

KASVO

PETER MILLER

● 33-vuotias yhdysvaltalainen politiikan tutkija.

● Työskentelee Fulbright-professorina Tampereen yliopistossa 2016–2017.

● Tekee tällä hetkellä vertailevaa tutkimusta ennakoäänestyskäytäytymisestä Suomen ja Yhdysvaltain presidentinvaaleissa.

● Rekisteröitynyt äänestäjänä riippumattomaksi. Äänesti ennakkoon.

Vaalivalvoja

Monet mediat ovat rikkoneet perinteitään ja asettuneet toisen ehdokkaan taakse USA:n presidentinvaaleissa. Tuloksen kannalta sillä on vähän merkitystä, sanoo professori Peter Miller.

MARJA HONKONEN, TEKSTI • LAURA VESA, KUVA

Yhdysvaltain 8. marraskuuta ratkeavat presidentinvaalit ovat olleet poikkeukselliset. Republikaanien ehdokas **Donald Trump** on saanut toimittajatkin takajaloilleen. Esi-merkiksi riippumattomuudestaan tarkka sananvapausjärjestö Committee to Protect Journalists (CPJ) julisti Trumpin valinnan olevan uhka lehdistönvapaudelle.

Myös monet aiemmin puolueettomana pysytelleet mediat ovat ilmoittaneet pääkirjoituksissa tukevasa demokraattien **Hillary Clintonia** tai ehdokasta ”joka ei ole Trump”. Onko sillä merkitystä äänestäjille? Ei juurikaan, vastaa yhdysvaltalainen vaalitutkija **Peter Miller**.

Tiedostava äänestäjä voi toki antaa suosituksille painoarvoa, hän sanoo. Mutta tämä kampanja on erilainen.

”Ihmiset ovat tehneet päätöksensä.”

Millerin mukaan kiinnostavaa on, onko lehtien linjanmuutos pysyvä. Yhdysvaltain mediatodellisuus on aatteellisesti vahvasti jakautunut, eivätkä itselleen mieluisat uutislähteet valitseva kuluttaja juuri vilkuile sivoille.

MILLER ON erikoistunut äänestyskäyttäytymiseen ja yleisen mielipiteen muodostumiseen. Hän työskentelee tämän lukuvuoden Tampereen yliopistossa Fulbright-professorina.

Tutkijan mukaan nämä vaalit ovat olleet hankalat ennustaa. Toimittajat heräsivät esi-merkiksi republikaanien esivaaleissa Trumpin nousuun myöhään.

Myös gallup-teollisuus on kriisissä: halukaiden vastaajien määrä on vähentynyt ja eri

tavat painottaa vastauksia johtavat ristiriitaisiin lopputuloksiin.

Miller pitää silti melko turvallisena ennustaa tulosta useamman kyselyn anti yhdistäen – vaikka vaalikampanjassa lyhytkin aika on ikuisuus.

”Sen, pitivätkö gallupit paikkaansa, tiedämme vasta vaalipäivän jälkeen.”

Vaaliväittelyillä Miller arvioi olleen jonkun verran normaalia enemmän vaikutusta, sillä ehdokkaat itse ovat korostaneet niiden merkitystä.

Tällä kertaa esimerkiksi toisen väittelyn jälkeen noin yhdeksän prosenttia kertoi muuttaneensa mieltään, normaalisti luku on kolmesta viiteen prosenttia.

”Trumpin maalailema vaalivilppi on häviävän harvinaista.

TRUMPIN KOHTALOKSI Miller epäilee koituvan kampanjan strategiset virheet. Ehdokas on jo alkanut lietsoa kannattajiaan uskomaan vaalien olevan vilpilliset.

Sitä Miller pitää hyvin huolestuttavana.

”Trumpin maalailema vilppi on häviävän harvinaista. Se ei vaikuta tulokseen, vaikka kyseessä olisi kyläkunnan koirarankkurin vaali.”

Tutkijasta on tuntunut helpottavalta olla etäällä vaalien mediamyllytyksestä.

”Suomen näkökulma vaaleihin antaa vastapainoa, vaikka joudunkin selittelemään vaalijärjestelmäämme aika monille.” ●

Luottamus koetuksella

Työntekijät pitävät hätäisinä Ylen aikeita leikata omaa tuotantoaan. Yhtiö pukeutuu mallioppilaan uniformuun, sanoo Ylen uusi pääluottamusmies Jyrki Saarikoski.

MARJA HONKONEN, TEKSTI • MINNA KURJENLUOMA, KUVA

Maanantaina valittiin uusi pääluottamusmies. Torsaina tuli ennakkotieto suurista yt-neuvotteluista.

Jyrki Saarikosken ensi vuoden alussa alkavasta kaksivuotiskaudesta Yleisradion työntekijöiden edustajana on tulossa myllerryksen aika.

Tällä hetkellä 1. varapääluottamusmiehenä toimiva Saarikoski, 58, tiesi hyvin, mihin ryhtyy. Kun luottamusmiesvaalia käynnistettiin syyskuussa, yhtiön johto ilmoitti siirtävänsä noin viidenneksen resursseista uusille alueille seuraavien neljän vuoden aikana.

"Rivien välistä oli luettavissa, että tulossa on jotain työntekijöiden kannalta ikävää", Saarikoski sanoo.

Lokakuun lopussa ikävät muutokset konkretisoituivat. Ylen johto ilmoitti aikovansa karsia omaa tuotantoa reilun kolmanneksen ja lisätä palveluiden ostamista ulkopuolelta. Nykyinen pääluottamusmies **Pike Epstein** on arvioinut tuotannon muutosten olevan vasta alkua.

Yle Tuotanto ja Design -osastot työllistävät noin 460 henkilöä Helsingissä ja Tampereella. Jos vähennys toteutuu suunniteltuna, se tarkoittaa noin 160 henkilön töiden loppumista ja on yksi suurimmista kotimaisen media-alan historiassa.

Yt-neuvottelujen on tarkoitus alkaa marraskuussa. Kutsua ei oltu lähetetty tämän lehden painoon mennessä.

TYÖNTEKIJÄT PITÄVÄT Ylen johdon aikeita hätäisinä. Saarikosken mukaan näyttää siltä, että esiin on kaivettu suunnitelmat, jotka tehtiin parlamentaarisen Yle-työryhmän hurjimpien linjausten varalta. Kuin seuraavaa iskua peläten yhtiön johto aikoo leikata nyt enemmän kuin **Arto Satosen** (kok.) johtama työryhmä lopulta edellytti.

”Tekemisen fiilis ja ammattiylpeys tulevat olemaan koetuksella tulevana aikoina.”

"Se on aika selvästi havaittavissa johtajien puheissa. Viitataan jo nyt vuoden 2019 eduskuntavaaleihin, ja otetaan huomioon asioita, joita ei ole vielä tapahtunutkaan", Saarikoski sanoo.

"Yle pukeutuu mallioppilaan uniformuun. Se kahlitsee tekemistä ja johtaa siihen, että ihmiset menettävät työnsä."

Toki Yleisradion on muututtava ja kehityttävä, Saarikoski myöntää. Se kuuluu itsensä "ikiyleläiseksi" määrittelevän toimittajan mukaan Ylen rooliin ja henkeen.

Saarikoski ottaa esimerkiksi Yle Femini ja Yle Teeman siirron samalle kanavapaikalle. Vaikka kulttuuripiirit ovat kritisoineet muutosta, kanavien työntekijät pitävät sitä

järkevänä. Keskeinen ohjelmatarjonta säilyy ja johto on vakuuttanut, ettei tämä uudistus vähennä työpaikkoja.

"Ensisijaista on, että ihmiset saavat pitää duuninsa", Saarikoski sanoo.

YLELÄISET OVAT huolissaan myös talon hengestä, Saarikoski kertoo. Äkkinaisilla päätöksillä se ajetaan talosta ulos.

"Se henki on sitä, kun yleisradio-laisina tehdään hulluna asioita silloin, kun on tarvis. Tekemisen fiilis ja ammattiylpeys tulevat olemaan koetuksella tulevana aikoina."

Vuoden 2014 irtisanomisten tunnelmat väreilevät hänen mukaansa edelleen ihmisten mielissä. Tänäkin vuonna talossa on jo käyty kahdet irtisanomisiin päätyneet yt:t, joista toiset koskivat *Akuutti*-ohjelman tiimiä Oulussa ja toiset uutis- ja ajankohtaistoiminnan assistentteja.

"Yt-neuvottelut ovat todella ikävä prosessi, joka koettelee fiiliksiä ja työntekijöiden keskinäisiä suhteita. Luottamusmiesten rooli on sanoa, että olemme tässä kaikki yhdessä, eikä auta, jos lähemme toisiamme arvostelemaan ja arvioimaan."

Työntekijöiden ja pomoportaan välejä hän pitää Ylessä ylipäätään hyvinä. Ikävissäkin käänteissä on nähty, että työntekijöiden näkökohtien kuuleminen on paitsi välttämätöntä myös kaikkien kannalta hyödyllistä.

Aidon kuuntelemisen ja pulmien

JYRKI SAARIKOSKI

● A-Studion ulkomaantomittaja, Ylen 1. varapääluottamusmies ja uutis- ja ajankohtaistoiminnan luottamusmies.

● Aloitti työt Ylessä 1980-luvun alussa.

● Kisasi pääluottamusmiehen paikasta tuotantohenkilöstön luottamusmiehen Anu Pylkkäsen kanssa. Voitti 71,5 prosentilla äänistä.

● Toimii myös Journalistiliiton ja RTTL:n hallituksissa.

ratkomisen yhdessä Saarikoski soisi jatkuvan myös tulevissa yt-neuvotteluissa.

"Suurena työnantajan Ylellä on myös ihan oman luokkansa velvollisuudet pohtia sitä, miten tukea niitä, jotka ehkä menettävät työnsä", Saarikoski lisää.

Hän muistuttaa Ylen hallinto-neuvoston edellyttävän yhtiöltä vastuullisuutta henkilöstöasioissa, ja päätösten valmistelua työntekijöiden kanssa.

"Tämä on lupaus, jota Ylen johto ei saa unohtaa." ●

Pilko pulma osiin. Ylen tuleva pääluottamusmies Jyrki Saarikoski korostaa, että jättivähennysten äärellä ei saa jähmettyä. Ison luvun tuijottamisen sijaan on etsittävä ratkaisut yksi kerrallaan. "Sil-loin jokainen työpaikka on hyvin olennainen."

UUSIA LAKEJA

● Suomessa ei ole tällä hetkellä ajantasaista tiedustelulainsäädäntöä.

● Tiedustelutietoa hankittaisiin kansallisten turvallisuusviranomaisten ja maan ylimmän johdon käyttöön.

● Lakeja valmistellaan kolmessa ministeriossa, ja hanketta seuraa parlamentaarinen työryhmä.

Parempi lähdesuoja. Tuottaja Rami Mäkinen toivoo, että tiedustelulakeja uudistettaessa selkeytettäisiin myös lähdesuojaan liittyvää lainsäädäntöä.

Lähdesuoja kuntoon ennen tiedustelua

MARJA HONKONEN, TEKSTI • KAI SINERVO, KUVA

Perustuslain muutos antaisi viranomaisille laveat oikeudet, sanoo Oikeustoimittajien puheenjohtaja Rami Mäkinen.

Oikeustoimittajien yhdistyksen puheenjohtaja, *Ilta-Sanomien* rikos- ja oikeusuutisista vastaava tuottaja **Rami Mäkinen** kantaa huolta lähteiden suojasta, kun Suomeen sorvataan uutta tiedustelulainsäädäntöä.

Tähän mennessä annetut esitykset laventaisivat viranomaisten tiedonhankintaoikeuksia merkittävästi. Niissä ei myöskään juuri arvioida, miten lähdesuojasta pidetään huolta.

"Journalistin lähdesuoja ei nykyisinkään ole paras mahdollinen. Minua askarruttaa, mitä käytännössä tarkoittaa, kun soveltamisalaa laajennetaan", Mäkinen sanoo.

Kritiikkiä ovat esittäneet myös oikeusoppineet. Esimerkiksi kansainvälisen oikeuden professori **Martin Scheininin** mielestä perusoikeuksia ollaan nyt kaventamassa rajusti ja ylimalkaisesti.

TÄHÄN MENNESSÄ lakikokonaisuudesta on valmistunut oikeusministeriön mietintö perustuslain muuttamisesta. Muutos tarvitaan, jotta tiedustelu olisi mahdollista.

Esitys on, että luottamuksellisen viestin, kuten puhelun tai sähköpostin, suoja voitaisiin rikkoa jatkossa ilman rikosepäilyä silloin, kun kyse on toiminnasta, joka voi vakavasti uhata kansallista turvallisuutta.

LIHAN LUIDENSA ympärille perustuslain muutos saa siviili- ja sotilastiedustelulaeista, joita valmistellaan sisä- ja puolustusministeriöissä. Nämä pykälät ovat "tavallisia" lakeja, joita voidaan muuttaa yhden eduskunnan voimin.

"Se antaa tuleville eduskunnille aika vapaat kädet määritellä, mitä esimerkiksi kansallinen turvallisuus on", Mäkinen sanoo.

Siviili- ja sotilastiedustelulakien mietintöjen on tarkoitus valmistua vuoden lopulla.

Uusien lakien on pelätty tarkoittavan laajaa verkkovalvontaa, joka voisi kohdistua myös journalistei-

hin. Sisäministeriö vakuuttaa, että valvonnan voi kohdentaa. Lisäksi tiettyjä ammattiryhmiä, kuten toimittajia, voitaisiin suojata.

"Yksittäinen lehtimies ei saa immuniteettia, vaan median edustajan ja lähteen luottamuksellinen suhde saa suojan", sisäministeriön erityisasiantuntija **Marko Merinemi** kertoo.

Lähdesuoja ei ole hänen mukaansa uusien lakien valmistelun keskiössä, mutta se huomioidaan tiedustelumenetelmien käytössä.

PULMALLISTA JOURNALISTIEn kannalta on Rami Mäkinen mukaan myös se, mitä tiedustelussa kerätyillä ylimääräisellä tiedolla voi tehdä. *Helsingin Sanomien* 11. loka-kuuta julkaisemien tietojen mukaan uudet lait antaisivat Suojelupoliisille oikeuden luovuttaa tietoja muun muassa rikoksen estämiseksi ja poliisin toiminnan suuntaamiseksi.

"Meillä on jo nyt lainsäädäntöä, jonka turvin toimittajaa voi syyttää yllyttämisestä salassapitorikokseen, vaikka vain kysymällä salassa

pidetävää tietoa haastattelussa", Mäkinen sanoo.

Toimittajien kannalta on kiinnostavaa, miten tiedustelua valvotaan. Siitä oikeusministeriö on luvannut linjauksia helmikuuksi.

Mäkinen huomauttaa, että poliisi on saanut salaisten pakkokeinojen käyttöön luvan tuomioistuimesta lähes aina. Kieltäviä päätöksiä on arvioitu annettavan vuosittain vain muutama. Myöhemmin on käynyt ilmi, että lupia on haettu myös väärillä tiedoilla.

"Julkisuus on usein tehokas valvoja, mutta tässä ollaan ei-julkisten asioiden äärellä", Mäkinen sanoo.

Toki tiedustelua tarvitaan, Mäkinen myöntää. Samalla olisi kuitenkin hyvä tilaisuus kirjata myös journalistinen lähdesuoja lakiin selkeämmin. Mallia antaa Ruotsi, missä virkamiestaustaisen lähteen selvittäminen on kielletty.

Mäkinen mielestä poliisissa vuotajajhtiin lähdetään herkästi.

"Lainsäädäntö aiheuttaa 'pillinpuhaltajalle' riskin seuraamuksista. Lähdesuojaa olisi syytä tarkistaa korruption torjunnan takia." ●

ASKO LEHTONEN

lehtonenasko@gmail.com
KIRJOITTAJA ON SALON SEUDUN
SANOMIEN YHTEISKUNTATOI-
MITUKSEN ESIMIES JA TURUN
SANOMALEHTIMIESTYHDISTYKSEN
PUHEENJOHTAJA.

Satiiria, kiitos

Kirjailija **Paavo Haavikko** julkaisi 50 vuotta sitten runon, jossa on paljon lainattu tokaisu: "Parodia on jo kauan ollut mahdotonta. Ne tekevät sen itse."

Markus Leikola päivitti ajatusta tänä syksynä *Helsingin Sanomien* haastattelussa sanomalla, että mikään ei ole nyt yhtä hävettävän helppoa kuin poliittinen satiiri, sillä poliitikot itse antavat kielen irvileukojen armoille.

Noita lausuntoja huumorista ei pidä ottaa liian vakavasti. Satiirin teko ei ole helppoa eikä parodia mahdotonta. Eivätkä ne tee sitä itse, sillä tahaton komiikka on vain... no, tahatonta. Satiiri tai parodia taas on harkittua ja tahallista.

Pilapiirrosten lisäksi muullakin huumorilla on paikkansa tiedotusvälineissä journalistisena sisältönä. Kun toimittajat kanavoivat uutisvirtaa oivaltavaksi satiiriksi tai piruileviksi pakinoiksi, se on viihdyttävää journalismia, ei viihdettä. Huumorin keinoin asioita voi yhdistellä vapaasti ja fabuloimalla voi luoda täyteläisemmän kuvan totuudesta kuin uutisproosalla.

Satiiri voi myös tuottaa uutisia. Kun kokoomus vaihtoi puheenjohtajaa, vasta valitun **Petteri Orpon** puhe muistutti kovasti edellisen puheenjohtajan **Alexander Stubbin** linjapuhetta. Uutinen siitä tuli, kun HSTV:n satiirinen *Uutisraportti* nosti asian esille.

Journalistin ohjeissa satiiria tai pakinaa ei mainita erikseen, mutta niissä todetaan, että yleisön on voitava erottaa tosiasiat mielipiteistä ja sepitteellisestä aineistosta. Esimerkiksi politiikasta kirjoitettaessa tämä velvoittaa vain toimittajia, ei haastateltavia.

Huumoriakin tehdessä on muis-

tettava ohje jokaisen ihmisarvon kunnioittamisesta. Jos vaikka presidentistä ei löydy muuta irvailtavaa kuin lonkkavika tai nuori vaimo, kannattaa vaihtaa ainakin aihetta.

Suomessa tehdään television ja radioon poliittista ja muuta uutis-satiiria. Verkosta löytyy uutisten kohteita ja uutiskieltä parodioivia julkaisuja. Muutamia valtakunnallisesti tunnettuja pakinoitsijoita-kin löytyy, mutta piruilla osataan myös piirittasolla.

Olen haastatellut tänä vuonna varsinaissuomalaisiin lehtiin kirjoittavia pakinoitsijoita ja lehtien päätoimittajia. Otanta on pieni, eikä tutkimus ole tieteellinen, mutta maakunnassa taitaa olla enemmän jälkimmäisiä kuin ensin mainittua.

Satiiriakin löytyy, ja pakinat taitetaan lehteen hyvälle paikalle.

Huomion arvoista on, että päätoimittajat kaipaavat niitä lisää.

Vähäisyys ei johdu siitä, ettei satiiri olisi sallittua tai ettei tutuille päättäjille uskalletaisi nauraa. Syyksi lehtien tekijät sanovat lajin vaikeuden ja sen, että aika menee perustyöhön.

JULKISEN SANAN neuvostolle tehdyt kantelut osoittavat, että paikallis-lehdissäkin julkaistaan pakinoita tai pakinatyyliä juttuja, joista niiden kohteet eivät tykkää. Päätökset ovat yleensä olleet vapauttavia, sillä pakinassa saa käyttää reippaampaa kieltä kuin muussa lehtitekstissä ja kun pilkan kohde on vallankäyttäjä, hänen pitää myös sietää piikittelyä.

Satiiria ei pidä jättää muutamalle valtakunnan politiikkaa käsittelevälle irvileualle. Pitäjienkin vallanpitäjät ansaitsevat joutua sen kohteeksi, eivät pelkästään ministerit. ●

Uutta suuntaa etsimässä

Mediatalat vähentävät työpaikkoja, moni toimittaja murehtii koko ammatin elinehtoja. Löytyykö journalismille uutta tulevaisuutta esimerkiksi kulttuurisäätiöiden rahoista tai verkossa juttuja myyvistä startupeista?

PEKKA HILTUNEN, TEKSTI • MARKUS PYÖRÄLÄ, KUVITUS

Juuri nyt toimittajakunnan tulevaisuus ei varsinaisesti häikäise valoisuudellaan. Maan lähes kaikki mediatalat ovat leikanneet väkeä vuosi toisensa jälkeen, eikä työmarkkinoiden myllerrys ole loppumassa.

”Alan kutistuminen ja työpaikkojen väheneminen varmasti jatkuu”, arvioi Helsingin yliopiston viestinnän professori **Esa Väliverronen**.

”Se johtuu pitkälti siitä, että journalismin suosio mainosmediana hiipuu ja tulot sitä kautta putoavat. Journalismi luultavasti jakautuu entistä selkeämmin eliittimediaan, josta käyttäjät ovat valmiita maksamaan, ja mainosrahoitteeseen mediaan, jonka laatu heikkenee. Hyvälle journalismille ja hyvälle toimittajille on silti edelleen kysyntää. Medioiden pitää myös enemmän erikoistua ja syventyä journalistisessa tarjonnassaan. Jokaiselle jotakin tarjoava sanomalehti hii-

puu suurten ikäluokkien myötä, vain kaikkein suurimmat voivat pärjätä.”

Journalismin tutkija ja alaa *Journalistin* kolumneissakin käsittelevä toimittaja **Johanna Vehkoo** tiivistää edessä olevaa näin:

”Suurten mediayhtiöiden merkitys pienee. Yt-kierteet jatkuvat. Toimituksia supistetaan. Sisällöt samankaltaistuvat entisestään. Yhteiskuntaan syntyy aukkoja, joista journalismi ei enää kerro.”

Keskustelussa median elintilasta Suomessa on puhuttu paljon Yleisradion roolista ja mediatuotteiden verotuksesta. Ylen ja kaupallisten mediayhtiöiden varassa toimittajien työmarkkinat pitkälti ovat tulevaisuudessaakin – mutta voisiko niille löytyä tukea muualtakin? Voiko esimerkiksi asiajournalismille saada uusia rahoitusmuotoja esimerkiksi yksityisten kulttuurisäätiöiden taholta?

Siitä löytyy esimerkkejä ulkomailta. Tunnetuin on yksi maailman laadukkaimmista

Suomessa pitäisi tunnistaa uutta journalismia varten alueet, sekä maantieteelliset että aihealueet, joilta puuttuvat vahtikoirat.

Johanna Vehkoo, toimittaja, journalismin tutkija

sanomalehdistä, brittiläinen *The Guardian*, joka on onnistunut pitämään kiinni journalistisista perinteistä ja kasvattamaan digijulkaisuissa kunnianhimoista asajournalismia. Lehden kustantajana on varakas säätiö, joka ei pyri saamaan voittoja osakkeenomistajille. *The Guardianin* on tosin juuri nyt joutumassa uusien leikkausten eteen, kun sen pyrkimys valloittaa yleisöä muun muassa USA:ssa on tullut kalliiksi eivätkä digisatsaukset ole tuottaneet taloudellista voittoa.

SUOMEN SUURIMPIA säätiöitä on taiteen ja tieteen tukemiseen omistautunut Koneen säätiö. Taseen markkina-arvolla mitattuna se on maan suurin: tase on arvioitu viime vuosina noin 1,5 miljardin suuruiseksi, ja säätiö itse arvioi sijoitusomaisuutensa arvon huomattavasti suuremmaksikin. Koneen säätiö on tukenut joskus esimerkiksi journalistien kirjahankkeita. Parhaillaan se rahoittaa joitakin tutkijoita ja journalisteja Jakautuuko Suomi? -hankkeessa, jossa kaivetaan tietoa ja tehdään julkaisuja väestön eriarvoistumisesta.

Haluaisiko Koneen säätiö tukea toimittajia enemmän, tai vaikka kokonaisen ison lehden perustamista?

”Olemme säätiössä huomanneet, että perinteinen media tekee yhä vähemmän laatujournalismia, ja tätä aihetta olemme halunneet nostaa esiinkin”, sanoo tiedeasiamies **Kalle Korhonen**.

Ongelman noteeraaminen ei ole kuitenkaan vielä johtanut siihen, että Koneen säätiö olisi perustamassa muuta erityishanketta tukemaan nimenomaan journalismia.

Korhonen uskoo, että säätiö voi jakaa journalistille vähän entistä enemmänkin apurahoja, jos tukea haetaan sisällöllisesti painaviin hankkeisiin. Esimerkiksi laadukkaaseen tietoon perustuvia kirjaprojekteja tai muita journalistisia julkaisuja tuetaan joka vuosi, hän toteaa.

Suomen Kulttuurirahasto on Koneen säätiön tavoin Euroopan mittakaavassakin suuri yksityinen säätiö, ja sen pääoma oli viime vuonna noin 1,4 miljardia euroa. SKR jakaa apurahoja myös viestinnän hankkeille, ja sen alla toimii joitakin nimenomaan toimittajia tukevia nimikkorahastoja. Lisäksi se on nyt kahdesti rahoittanut toimittajille suunnatun Kulttuurijournalismin mestarikurssin paikatakseen perinteisten medioiden vähentämiä kulttuurikritiikkejä ja -seuranta.

”Kyllä rahastossa on vaihdettu ajatuksia median tilanteesta, ja se on asia, jota meidän pitää seurata”, sanoo SKR:n yliasiamies **Antti Arjava**.

Mutta Arjava pitää vaikeana sitä ajatusta, että SKR ottaisi todella aktiivisen roolin journalismin suhteen – se on yhteiskunnan ja mediayritysten tehtävä. Hän vertaa median nykypäivää 1990-luvun alun pankkikriisiin.

”Silloin oli joka korttelissa oma pankki. Kun kilpailu vapautui ja siirryttiin digitaaliseen maailmaan, edessä oli kova muutos. Suomessa on ollut todella paljon lehtiä suhteessa väestöön – mikseivät ne voisi tehdä enemmän yhteistyötä? Maan sanomalehtien tarpeen kattaisi aika hyvin vaikka jo kolme isoa sanomalehteä, joilla olisi alueelliset painokset.”

Rahasto ei Arjavan mukaan voisi myös-

kään helpolla tehdä yhteistyötä mediayritysten kanssa, koska silloin tukirahaa valuisi yritysten omistajille.

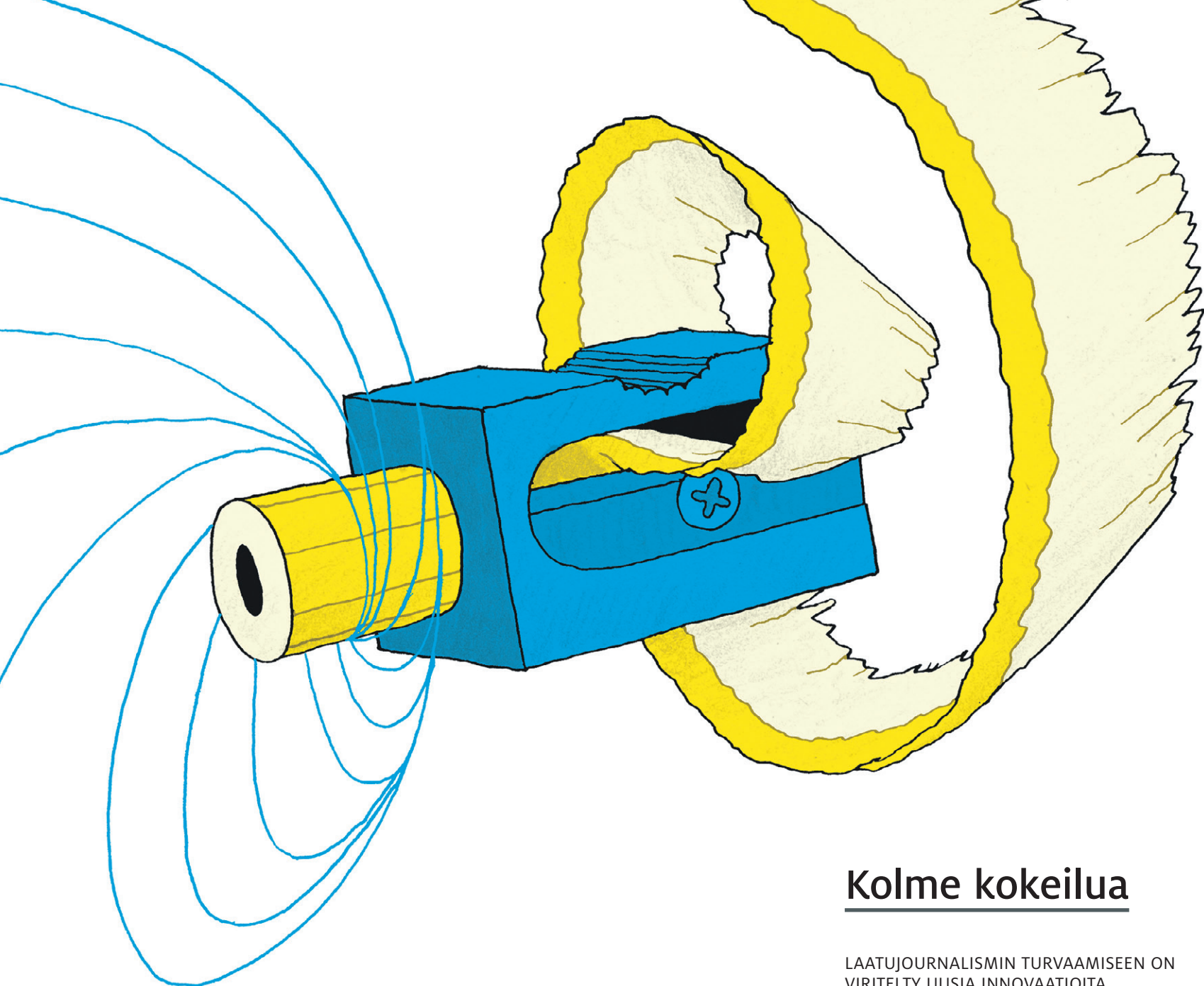
Säätiöiden näkökulmasta journalismi on suhteellisen pieni kulttuurinsarka. Kun Helsingin Sanomien säätiö perustettiin, SKR vähensi tukeaan journalismille, koska rahasto katsoi, että pienelle yhteiskunnan alalle tuli silloin melko paljon tukea, Arjava kertoo.

Entä Sanomien säätiö – se tukee alan tutkimusta ja koulutusta, mutta voisiko se alkaa rahoittaa erikseen nimenomaan laadukkaiden juttujen tai ohjelmien tekoa?

Kenties jonkin verran, mutta säätiön pääaloina pysyvät kyllä tutkimus ja koulutus. Säätiön hallituksen puheenjohtaja, *Helsingin Sanomien* päätoimittaja **Kaius Niemi** kertoo, että Sanomien säätiö on jo tukenut journalismin tuotantoa esimerkiksi yksittäisissä kirjaprojekteissa ja Uutisraivaaja-kilpailussa esiin nousseissa hankkeissa.

Se on myös tukenut selvitystyötä tutkivan journalismin keskuksen perustamisesta, ja siinä tavoitteena on, että keskuksen toimittajat tekisivät yhteistyössä eri viestimien kanssa pitkiä tutkimus juttuja. Hanke on Niemen mukaan kuitenkin toistaiseksi jäissä, koska keskus tarvitsisi taustalleen useampia rahoittajia.

KESKUSTELUKIERROS säätiöiden rahanjakajien kanssa tuottaa aika laihan tuloksen. Niillä on halua tukea journalismia, mutta käytännössä se näkyy esimerkiksi kirjahankkeiden rahoittamisena. Monien yksityisten säätiöiden olisi käytännössä myös melko vaikea nostaa journalismia suureksi painopisteek-

Kolme kokeilua

LAATUJOURNALISMIN TURVAAMISEEN ON VIRITELTY UUSIA INNOVAATIOITA. MITEN MENEE LONG PLAYLLA, RAPPORTILLA JA READOMILLA?

seen, koska ne on yleensä perustettu ja rajattu tukemaan nimenomaan tiedettä tai taidetta.

Luovilla yhteistyöratkaisulla journalistit voivat löytää tukea säätiöistä ja rahastoistakin. Moni säätiö ei halua rahoittaa suoraan yrityksiä, mutta ne saattavat esimerkiksi rahoittaa freelancejournalistia, joka työskentelee yksin tai jossakin kollektiivissa.

Tulevaisuuden ansaintamallit voivat syntyä yhdistelemällä yritysten, yhteiskunnan ja yksityisten tukijoiden rahoituksia. Yhteiskunnan olisi nyt keskityttävä pörssiyhtiöiden tukemisen sijaan kasvattamaan kokonaan uutta journalismia tuottavaa ekosysteemiä, sanoo Johanna Vehkoo. Hänellä on kaksi konkreettista vinkkiä näitä ratkaisuja miettiville.

”Suomessa pitäisi tunnistaa uutta journalismia varten alueet, sekä maantieteelliset että aihealueet, joilta puuttuvat vahtikoirat. Ja sitten etsiä tapoja tukea journalismia, joka seuraa niitä.”

Toinen tärkeä konsti on erikoisosaaminen.

”Uskon, että se tekee paluun myös Suomessa”, Vehkoo sanoo.

”Esimerkiksi Britanniassa ja USA:ssa on jo pitkään osattu arvostaa toimittajia, joilla on substanssiosaamista. Paras selviytymisstrategia niin julkaisuille kuin toimittajille on se, että tekee jotain paremmin kuin muut. Pitää myös osata versioida tekemisiään eri alustoille. Ne toimittajat, jotka tekevät kaikkea mutta eivät osaa mitään kunnolla, ovat korvattavissa algoritmeilla, ja näin tapahtuu.”

Esa Väliwerrosella on alan tulevaisuutta ajatellen mielessä vielä yksi resepti.

”Jos journalismi haluaa säilyttää oman merkityksensä ja paikkansa yhteiskunnassa, kaiken journalismin pitäisi olla myös tutkivaa journalismia. Faktoja on kaivettava ja epämääräiset tiedot tarkistettava ennen julkaisua, asiat asetettava yhteyksiinsä ja tarjottava yleisölle aineksia perusteltujen mielipiteiden muodostamiseen”, hän sanoo. ●

1. LAADUSSA MENESTYVÄ LONG PLAY

Viiden viime vuoden aikana maailmalla on lanseerattu lukuisia palveluja, joissa yrittään myydä lukijoille laadukkaita journalistisia juttuja joko kertaostoksina tai esimerkiksi kuukausimaksulla, jolla saa luettavakseen useita artikkeleita.

Suomessa näistä tunnetuin on *Long Play*, kymmenkunnan tunnetun toimittajan palokittu yritys, jota pyörittävät muiden muassa **Johanna Vehkoo**, **Ilkka Karisto** ja **Anu Silfverberg**. Firma tuottaa ja myy vuodessa kaksitoista pitkää juttua digitaalisina.

Miten sillä menee? Neljässä vuodessa *Long Play* on saanut mainetta huolella tehdyillä ja kriittisillä jutuillaan. Vakituksia tilaajia sillä on oman ilmoituksensa mukaan nyt noin 3 000, ja lisäksi yksittäisiä juttuja ostaa vaihteleva määrä lukijoita, parista sadasta joihinkin tuhansiin per juttu. Pienelle medialle hyviä

99

Maan sanomalehtien tarpeen kattaisi aika hyvin vaikka jo kolme isoa sanomalehteä, joilla olisi alueelliset painokset.

Antti Arjava, Suomen Kulttuurirahaston yliasiamies

määriä – mutta koko maan mittakaavassa yleisöksi melko pieniä.

Taloudellisesti *Long Play* on vielä kovin riippuvainen ulkopuolisesta tuesta. Viime vuonna sen liikevaihto oli 365 000 euroa, mutta tästä noin 250 000 euroa oli yhtiön saamia tukia ja avustuksia. Sisällönmyynnin osuus liikevaihdosta oli noin 105 000 euroa (edellisenä vuonna noin 80 000 euroa).

Yksikään toimittaja ei toistaiseksi saa täysipäiväistä elantoaan *Long Playsta*, ja kaikilla yrityksen osakkailla on velvoite tehdä sille myös talkootöitä.

ENNUSTE: *Long Play* kasvaa edelleen, mutta sen tulos on vielä pitkään riippuvainen ulkopuolisista tukirahoista. Sillä on suuri merkitys journalistisen alustan esikuvana, mutta kokovuotiseksi elannoksi siitä ei kenties ole monelle.

2. YHDEN TOIMITTAJAN ALUSTA RAPPORT

Journalististen juttujen ja lehtien yhteisörahoitusta on kokeiltu Suomessa jo joitakin kertoja. Joukkorahoittajia ovat saaneet lyhyeksi aikaa taakseen esimerkiksi ekologisen elämäntavan lehti *Huili* ja nuorten journalistien Lapissa tehty pop-up-lehti *Uusi Inari*. Pysyvää suurta tulonlähdettä yksikään lehti ei joukkorahoituksesta ole tiettävästi täällä saanut.

Juttujen joukkorahoitukseen perustettu sivusto *Rapport* on toiminut nyt pari vuotta, ja sen kautta on tukea etsinyt noin 50 toimittajaa yhteensä runsaalle sadalle juttuidealle. Niistä on toteutukseen asti päässyt 28. Se on sinänsä hyvä lukema, mutta käytännössä *Rapport* tuo nyt merkittävää elantoa ja julkaisukanavan yhdelle toimittajalle: lähes puolessa rahoituksen saaneista jutuista tekijä on *Hesarin*-jutuistaan tunnetuksi tullut freelancetoimittaja **Jani Kaaro**, jonka maine houkuttelee somessa rahoittajia.

Rapport on ollut vasta hiontavaiheessa, ja se sai esimerkiksi äskettäin Tekesiltä 67 000 eu-

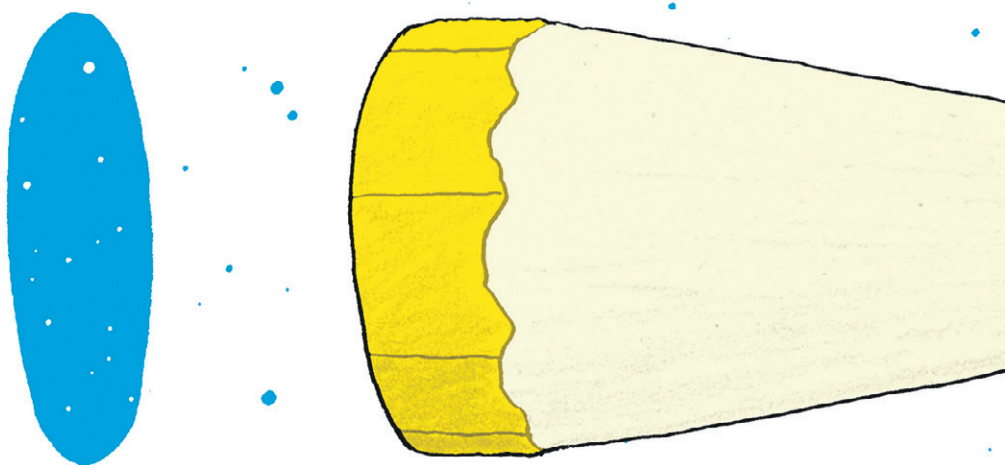
ron tukirahan jatkokehittelyyn. Helppo sen sarka ei tule olemaan. Mediaa tutkivassa Reuters-instituutissa tehtiin muutama vuosi sitten selvitys yhdeksästä Länsi-Euroopassa journalismin parissa toimivasta uudesta start up -yrityksestä. Selvisi, että yksikään niistä ei elänyt mainosten tai journalismin tuotoilla. Ne kaikki ovat kamppailleet saadakseen varoja, muun muassa valtioiden tukia.

ENNUSTE: *Rapport* jatkaa ja voi toimia ajan mittaan merkittävänä kanavana joillekin muillekin kuin Kaarolle. Mutta yksittäisten juttujen rahoittamisella verkossa on haitta: saadaksesen tuloja näin toimittajan täytyy olla tunnettu tai kirjoittaa myyvistä aiheista suhteellisen nopeasti. Se voi ohjata muuhun kuin vaikeista aiheista tehtyyn huolelliseen journalismiin.

3. IDEAN ASTEELLA SINNITTELEVÄ READOM

Idea on yksinkertainen: palvelu, josta saa ostaa yksittäisiä lehtijuttuja niin sanomakuin aikakauslehdistä. Niin tekee Hollannista alkunsa saanut Blendle, joka on levinnyt voimakkaasti Saksaan. Näissä maissa jo yli 650 000 lukijaa on rekisteröitynyt sen palveluun. Tänä vuonna Blendle on alkanut toimia myös USA:ssa, missä se on saanut valikoimaansa suuria sanomalehtiä ja tuekseen miljoonainvestointeja.

"Journalismin iTunesiksi" kutsuttu palvelu myy sekä tunnettujen lehtien että yksittäisten toimittajien juttuja, ja Blendlen suosio on herättänyt toiveikkuutta muissakin maissa. Suomalaisen median kannalta siinä on pulma: minkään muun maan yleisö ei osta suo-

menkielisiä juttuja, ja suomalaisten artikkelien kääntäminen muille kielille leikkaisi juttujen jo muutenkin niukkoja tuottoja hankalasti.

Suomessa on ollut alustavassa testausvaiheessa Blendlen tapainen palvelu, suomalaisten aikakauslehtijuttujen jakoon kaavailtu Readom. Siinä lukija voisi kuukausimaksulla saada monien lehtien yksittäisiä juttuja luettavakseen. Readom ei ole kuitenkaan runsaassa puolesta vuodessa saanut aikaan sopimuksia kuin joidenkin pienten, muutamia lehtiä julkaisevien firmojen kanssa. Palvelua ei olekaan tarkoitus lanseerata Suomessa lähiaikoina, se vaatisi suurten lehtitalojen mukaantuloa.

”Ne eivät ole sanoneet ei”, huomauttaa yksi Readomin omistajista, äskettäin *Etelä-Suomen Sanomien* toimituspäälliköksi ryhtynyt **Juha Honkonen**.

”Vain Allerilta on tullut selkeästi kielteinen vastaus, muiden kanssa se on hidasta pohtimista ja pohtimista.”

ENNUSTE: Readom tai vastaava palvelu saataisi tehdä Suomessa läpimurron, jos se saa mukaan suuria mediataloja. Juuri nyt tilanne ei näytä Readomille erityisen valoisalta. Jos myös Blendle tulisi suomenkielisille lehdimarkkinoille, se olisi kansainvälisten sisältojen ansioista kova vastus.

Pekka Hiltunen

KUVA: PERTTI NISONEN

Miksi olen toimittaja?

Olen ollut alalla 25 vuotta, ja juuri nyt vähän suretta.

Suomesta on vuoden 2008 jälkeen lakkautettu arviolta noin 1400 toimituksellista työpaikkaa. Uusia paikkoja on sentään syntynyt yhteensä useita satoja, kenties 600–700, mutta vakituisia, kokoaikaisia työpaikkoja laatujournalismin parissa avautuu melko vähän.

Samalla kun toimittajia kannustetaan yrittäjiksi, isojen mediatalojen painopiste tuntuu olevan hiljalleen muuttumassa. Viihdettä ja palvelujournalismia lisätään, mutta yhteiskunnallista raportointia ei kasvateta, pikemminkin siitä säästetään. Tämä näkyy esimerkiksi joidenkin television asiaohjelmien ja -toimitusten supistuksissa. Alkuvuonna tehdyssä kyselyssä myös Tutkivan journalismin yhdistyksen jäsenet kertoivat työolojensa kiristyneen.

Ulkomailla voimistuu kiinnostava ilmiö: markkinointiviestintä elää monissa maissa uutta kukoistustaan. Yhdysvalloissa PR-ammattilaisten osuus työvoimasta on kasvanut kauan, ja heitä lasketaan nyt olevan jo reilusti yli neljä jokaista toimittajaa kohti. Britanniassa toimittajien määrä on romahtanut ja PR-väen kasvanut – markkinointiammattilaisten määrä siellä ohitti toimittajat tällä vuosikymmenellä.

Suomessa markkinointiala ei ole kasvanut samaa tahtia kuin ulkomailla, sitä on painanut Suomen yleinen taloustilanne. Mutta haastatteleman professori **Esa Väli-**

opiskelijoiden parissa. Hän arvioi, että Helsingin yliopiston viestintän opiskelijoista yhä harvempi päätyy toimittajaksi ja yhä useampi viestintätoimistoon.

Journalismille on taatusti kysyntää myös tulevaisuudessa, mutta alan leikkausten takia vaikuttaa siellä täällä hiipuvan ammattikunniakin. Se näkyy vaikkapa faktantarkistuksen tasossa. Joko journalisteilla ei ole aina resursseja tehdä työtään perinteisin tavoin, tai osa meistä laskee rimaa itse, koska työn tuloksissa yhä tärkeämmiksi ovat nousseet nopeus ja saatu huomio, ei välitetty tieto.

Kirjoitin tästä kaikesta äskettäin romaanin, nimeltään *Onni*. Siinä kokenut toimittaja sadattelee asioiden arvostuksen vähenemistä ja yleisöjen siirtymistä someen viihtymään. Kirja on saanut kahdenlaista palautetta. Osa etenkin nuoremmista toimittajalukijoista vähän ärsyyntyy romaanista ja kokee tarvetta puolustaa digiajan hyviä puolia. Mediaa pitempään seuranneista moni on taas kiittänyt: puit sanoiksi juuri sen, mihin ollaan menossa. Molemmat lukijakunnat ovat tietysti oikeassa – jotakin arvokasta alallamme on katoamassa, mutta uusia mahdollisuuksia löytyy.

Tulin aikoinaan alalle, jossa työmahdollisuudet ja -tavat syntyivät pitkälti isoista mediataloista. Tässä on journalismin kannalta yhtä olennainen muutos kuin digiteknikan ja ansaintalogiikan kehityksessä: nyt yhä useamman toimittajan on paitsi itse luotava työpaikkansa, myös päätettävä itse sen arvot. Punnittava, miten toimittaa ja miksi on toimittaja.

Pekka Hiltunen

KIRJOITAJA ON TOIMITTAJA JA KIRJAILIJA, JOKA TYÖSKENTELEE MATKAILULEHTI MONDON TOIMITUSPÄÄLLIKÖNÄ. HÄNEN JOURNALISMISTA KERTOVA ROMaanINSA ONNI (WSOY) ILMESTYI ALKUSYYSYLLÄ.

Ääni tulijoille

Toimittajat Ingrid Svanfeldt ja Minna Rajainmäki kouluttavat maahanmuuttajajournalisteja uuden uran alkuun Suomessa. Mediaklubi-työpaja rohkaisee turvapaikanhakijoita ja pakolaisia lähestymään suomalaismediaa.

JOHANNA POHJOLA, TEKSTI • AAPO HUHTA, KUVAT

Fläppitaululle heijastuu Facebook-valokuva, jossa irakilais-toimittaja **Saad Al-Mosly** poseeraa kollegansa kanssa Pohjois-Irakin Mosulissa. Kollega surmattiin kaksi viikkoa tilanteen jälkeen.

Surman takana oli äärijärjestö Isis, joka pitää mediaa vihollisenaan ja uhkailee toimittajia, Al-Mosly kertoo. Hän itse pakeni vuosi sitten syksyllä Suomeen.

Nyt Al-Mosly, 24, istuu Kirkkonummen kirjaston kokoushuoneessa ja esittelee kuvia työstään Irakissa. Käynnissä on työpaja, jota freelancetoimittajat **Ingrid Svanfeldt** ja **Minna Rajainmäki** pitävät journalistitaustaisille maahanmuuttajille viikoittain.

Työpajan nimi on Mediaklubi, ja sen tavoite on rohkaista turvapaikanhakijoita ja pakolaisia ylläpitämään ammattiaan esimerkiksi blogitekstein ja kuvaamalla.

Elokuussa käynnistyneissä tapaamisissa on valokuvattu itseä ja Suomea, annettu haastatteluja, kirjoitettu Pakolaisavun tulevaan blogiin ja postitettu poliittiset kampanjakirjeet pääministerille. Al-Mosly on etsinyt haastateltavia suomalaisviestimien pakolaisjuttuihin.

”Tulijoilla on ollut selvä tarve päästä tekemään ja sanomaan asioita. Yllätyin, kun ensimmäisellä kerralla antamamme kuvaustehtävät olivat heti valmiita”, Rajainmäki sanoo.

”Tavoite on, että pakolaiset pääsivät myös itse mediaan. Suomessa käydään pakolaispolitiikasta paljon keskustelua ilman, että heiltä kysytään siitä.”

”Tarinat ovat raskaita, mutta kohtaamisissa tulee iloa niin vähästä. Hymyyn riittää yleensä jo se, että on läsnä.”

Minna Rajainmäki, freelancetoimittaja

TÄLLÄ KERTAA PAIKALLA on viisi irakilaismiestä ja kaksi somalialaisnaisista. He ovat valmistelleet kuvaesityksiä tulevia Haaga-Helian ammattikorkeakoulun ja Svenska social- och kommunalhögskolanin vierailujaan varten. Svanfeldt opettaa niissä tv- ja radiotyötä.

Kolmen journalistin lisäksi Mediaklubiin kuuluvat kokki, parturi, insinööri ja sairaanhoitaja-opiskelija.

Ryhmän ensimmäinen videotuotos ladattiin YouTubeen syyskuussa.

Se on kuvattu parturi **Auos Al-Shujerin** keittiössä, ja siinä kokki **Atheer Al-Zobedi** opettaa irakilaisen kana-aterian valmistusta.

Tapaamisissa puhutaan pääosin

englantia, mutta myös arabiaa, suomea ja ruotsia. Rajainmäen mukaan valokuvien kieli on osoittautunut niitkin kätevämmäksi.

”Ammattiasioista tai tunteista pystyy keskustelemaan paremmin kuvien avulla. Ei tarvita monta sanaa, kun katsoja ymmärtää, miten isojen asioiden äärellä ollaan”, hän sanoo.

Niin kuin esimerkiksi irakilaisen tv-kuvaajan **Ahmed Al-Dulemin**, 36, Facebook-kuvissa. Niissä hän virittelee mikrofoninjohtoa ja kuvaa kansalaisten katutalkoita päällään beige toimittajaliivi.

Eräässä otoksessa vierellä seisoo Al-Baghdadia-kanavan toimittajakollega, jonka miliisi pahoinpiteli myöhemmin. Yksityinen kanava oli arvostellut hallitusta, joka sulki sen maaliskuussa kokonaan.

Yhdysvaltalaisen Committee to Protect Journalists -järjestön mukaan Irakissa on vuodesta 1992 murhattu 174 toimittajaa. Häirintä on yleistä.

Myös Al-Dulemi pidätettiin kolme vuotta sitten. Häntä kidutettiin, ja kamera tuhottiin. Nenässä näkyy jälki murtuneesta luusta, olkapäässä arpi veitsenjäljestä.

Vielä kesällä 2015 Itä-Irakin Kutista paetessaan Al-Dulemi oli naimisissa. Hänen mukaansa armeija painosti sen jälkeen vaimoa eroamaan, jottei tämä joutuisi hankaluuksiin. Parilla on kolmevuotias lapsi.

Al-Dulemin nimi on vaihdettu hänen pyynnöstään. Vaikka hän on

INGRID SVANFELDT

• Siuntiolainen freelancetoimittaja. Opettaa Svenska social- och kommunalhögskolanissa ja Haaga-Helian ammattikorkeakoulussa.

• Valmistunut Soc&komista pääaineenaan journalismi ja Helsingin yliopistosta pääaineenaan viestintä.

• Työskennellyt Ylessä tv-toimittajana. Freelancerina tehnyt radiodokumentteja ja tv-inserttejä.

Työtilanteita. Lokakuuisena torstaina Mediaklubissa katsottiin valokuvia Saad Al-Moslyn (vas.) ja Ahmed Al-Dulemin journalistisesta työstä Irakissa. Työpajan perustajat Ingrid Svanfeldt ja Minna Rajainmäki (oik.) ovat huomanneet, että ammattiasioista on kätevintä keskustella kuvien avulla.

MINNA RAJAINMÄKI

● Kirkkonummelainen freelance-toimittaja. Viestintäyritys Mimosmedian ja *Palavamaa*-blogin perustaja.

● Valmistunut Malmön yliopistosta pääaineenaan kehitysviestintä ja Haaga-Helian ammatti-korkeakoulusta medianomiksi.

● Tekee kehitys- ja verkkoviestintää, some-koulutuksia ja asiakas-lehtiä. Työskennellyt mm. STT:ssä ja Etelä-Suomen Mediassa.

saanut Suomesta turvapaikan, hän pelkää Irakissa asuvien läheistensä puolesta. Myös Al-Mosly käyttää Suomessa sukunimeä, joka tarkoittaa ”kotoisin Mosulista”.

MEDIACLUBIN JUURET johtavat Pasilan poliisitalolle Helsinkiin. Vuosi sitten elokuussa siuntiolainen Svanfeldt luki uutisista, kuinka poliisitalon pihalla odotti satakunta turvapaikanhakijaa. Uteliaisuus vei toimittajan paikalle. Hän järkyttyi: ensihätään oli tuotu vaatteita ja keksejä, mutta ihmisiä ei ollut auttamassa. Svanfeldt jäi.

”Havahduin, että asiat pitää tehdä itse, jos muut eivät tee. Mietin, mitä voin tehdä toimittajana.”

Radio- ja tv-toimittaja perusti

kotiinsa viikoittaisen internetkahvilan, jossa tulijat saattoivat olla yhteydessä maailmalle ja tutustua paikallisiin. Avuksi tuli väkeä siuntiolaisesta Sjundby Traditionsförening -kyläyhdistyksestä.

Paikallinen tietokonepaja lahjoitti kahvilan tietokoneet. Vapaaehtoiset siuntiolaiset kyyditsivät turvapaikanhakijoita Evitskogin vastaanottokeskuksesta Kirkkonummelta.

Sjundby Mediacenter oli avoinna kaikille. Turvapaikanhakijoita tuli usein toistakymmentä, ja kasvot vaihtuivat tiheään. Tulijat piirittivät Svanfeldtin kysymyksillä: Mistä voi hankkia puhelimen ja ompelutarvikkeita? Mistä löytää juristin? Miten saa työpaikan?

Se tuntui raskaalta.

”Yritin vastata kysymyksiin, minä ehdin. Joimme vähän kahvia, ja se oli siinä. Oli tunne, ettei päästy asioissa eteenpäin”, Svanfeldt kertoo.

”He kertoivat hirveitä asioita, joita en voinut purkaa mihinkään. Moni oli yksin, ilman perhettä ja menettänyt lapsensa. Meillä ei ollut antaa muuta kuin kuuntelua.”

SAMOIHIIN AIKoihin kirkkonummelainen Rajainmäki pestautui vapaaehtoiseksi kunnan toiseen vastaanottokeskukseen Aavarantaan. Maahanmuutosta kiinnostunut toimittaja rekisteröi tulijoita, petasi sänkyjä ja teki toimistohommia.

Matkakortti. Ingrid Svanfeldt opasti Atheer Al-Zobedia (oik.) tulevaa Helsingin-vierailua varten.

Hän halusi tietää, keitä tulijat olivat. Mistä he tulivat ja mitä ajattelivat? Rajainmäki kaipasi heistä inhimillisiä henkilö- ja ilmiöjuttuja.

"Odotin jouluun saakka, että turvapaikanhakijoista tulisi muitakin kuin raiskausaiheisia uutisia. Ei tullut. Silloin perustin blogin."

Blogissa *Palavamaa* maahantulijat kertovat elämästään suomeksi. Juttuja tekee Rajainmäen lisäksi muutama freelancetoimittaja.

Kun Rajainmäki ja Svanfeldt kuuluivat toistensa hankkeista, he tutustuivat ja alkoivat punoa yhteistyötä. Jakaminen helpotti taakkaa. Nettikahvila muuntui journalismivetoiseksi Mediaklubiksi, jonka jäseniltä toivotaan säännöllistä sitoutumista.

Kirkkonummen kunta tukee osallistujien bussikuluja, mutta muuta ulkopuolista rahoitusta työpajalla ei ole. Maine sen sijaan on kiirinyt ulkomaillekin. Vierailulle on tulossa kolme tanskalaistoimittajaa, jotka tutkivat pohjoismaalaisten pakolaisasenteita.

IRAKILAISMIEHILLÄ ON GEELILLÄ muotoillut hiukset ja somalialaisnaisilla hijabit. Hetkittäin kaikki villuilevat kännyköitään kuin kansuomalaiset palaverissa.

Saad Al-Mosly näppäilee arabian aakkosia Google Translator -käännösohjelmaan. Hän ehti työskennellä

sosiaalisen median toimittajana tv-kanava Sama Al-Mosulissa vuoden ajan. Sitten journalismi kävi liian vaaralliseksi.

Al-Moslyn mukaan Isisin edustajat ovat käyneet myöhemmin etsimässä häntä. He takavarikoivat hänen tietokoneensa ja kameransa. Ja sieppasivat veljen.

"Veljeni vietiin kotoa kymmeneksi päiväksi. He sanoivat, että hän kuolee, jos Saad ei palaa."

Turvapaikkapäätöstä odottava Al-Mosly ei ole kuullut veljestään ja vanhemmistaan kuukauteen. Puhelin- ja verkkoyhteydet Mosuliin ontuvat. Viimeksi äiti makasi sairaalassa sydänvaivojen takia.

Al-Mosly haaveilee toimittajan työstä Suomessa. Ala on lapsuuden unelma. Miestä harmittaa, että hänen piti jättää kaksi kameraansa Mosuliin. Pakomatkalta mahtuivat pelkät päällysvaatteet.

Mediaklubin pitäjät toivovat, että Suomessa uutisoitaisiin laajemmin maahantulijoiden maailmasta. Kuten juuri siitä, miten mielellään valtaosa tekisi töitä. Tai siitä, miten mutkikasta työn ja työluvan metsästyks on.

Rajainmäestä asiallinen kritiikkikin on tarpeen.

"Nyt keskustelu pyörii siinä, onko turvapaikanhakijoilla oikeutta turvaan. Äänessä ovat ääripää ja poliitikot. Olisi kiinnostavampaa kuulla, mitä tulijat ja heidän kanssaan työskentelevät ajattelevat asioista", hän sanoo.

SVANFELDT KAIPAA JUTTUJA Auos Al-Shujerin kaltaisista tekijöistä. Englantintaitoinen Al-Shujeri, 24, auttaa jatkuvasti muita pakolaisia arkiaskareissa, kuten lääkäriaikojen varaamisessa ja huonekalujen hankinnassa. Päivisin entinen parturiyrittäjä opiskelee suomea.

"Hän tekee todellista ruohonjuuritason sopeuttamistyötä Suo-

Media-apua. Somalialaiset Asiya Hassan Adan (vas.) ja Rahma Dagan tutustuivat Aavarannan vastaanottokeskuksessa. Entinen sairaanhoitajaopiskelija Dagan innostui Mediaklubista, koska haluaa auttaa suomalaisjournalisteja ja laajentaa mielikuvia Somaliasta. Hän houkutteli Adanin mukaan.

nessa”, Svanfeldt sanoo.

Al-Shujerille kanssaihminen auttaminen on itsestään selvää. Irakisakin hän leikkasi vähävaraisten hiuksia edullisesti.

Kirkkonummen Lidissä sen sijaan tapahtui jotakin uutta: iäkäs suomalaismies närkästyivät avun eleestä. Mies ei saanut laukkuun auki, mutta kun Al-Shujeri riensi apuun, mies mulkaisi tylysti.

”Yleensä suomalaiset ovat niin kunnioittavia ja ystävällisiä, että he tuntuvat kuin perheeltä. En tunne itseäni muukalaiseksi”, hän sanoo.

ILTAPÄIVÄN PÄÄTTEEKSI mediaklubilaiset siirtyvät läheiseen kahvila Kipinään. Siellä on värikäs sisustus ja myynnissä munkkipalloja sekä saudiarabialaisia taatelikeksejä.

Ahmed Al-Dulemilla on yllään siuntiolaisten **Karin Blombergin** viimeistelemä neule. Blomberg on eläkkeellä oleva kotitalousopet-

taja, joka on auttanut Svanfeldtia nettikahvilan alusta asti. Tänäpäin hän kyyditsee Al-Dulemin tämän uuteen kotiin Nummelaan.

Blombergilla ei ole omia lapsenlapsia, mutta nyt moni pari-kolmekymppinen ulkomaalaismies kutsuu häntä isoäidiksi.

”See you, mama!” kokki Al-Zobedi huikkaa hänelle lähtiessään.

”Monet kutsuvat syömään, kun ovat saaneet oleskeluluvan ja asunon. Se tuntuu hyvältä”, Blomberg kertoo.

Kahvilassa Al-Shujeri ja Blomberg keskustelevat virkkuupeitteillä sohvilla kuin vanhat toverukset konsanaan. Al-Shujerin käsivarsi lepää selkänojalla Blombergin takana.

”Nuorilla turvapaikanhakijoilla ei ole ongelmaa jutustella eläkeläisten kanssa. Monien kulttuuriin kuuluu vanhojen ihmisten kunnioittaminen”, Rajainmäki sanoo.

KEIKALLA. Ahmed Al-Dulemi kuvasi kansalaisten katutalkoita Al-Baghdadia-kanavalle Irakin Kutissa vuonna 2014.

Hänen mukaansa koko toiminta pursuaa sympaattisia kohtaamisia. Toimittajan mieleen on jäänyt esimerkiksi tilanne, kun siuntiolaiset eläkeläiset opettivat irakilaismiehiä hiihtämään nettikahvilan pihalla. Tai kaksi miestä, jotka lurit-

tivat hänelle arabiaksi spontaanin kiitoslaulun.

”Tämä on ihmeellinen yhdistelmä. Tarinat ovat raskaita, mutta kohtaamisissa tulee iloa niin vähästä. Hymyyn riittää yleensä jo se, että on läsnä.” ●

Uusia läheisiä. Moni pakolainen kutsuu siuntiolaista Karin Blombergia (oik.) isoäidiksi. Kahvila Kipinässä Blomberg jutteli erään ”lapsenlapsensa”, irakilaisparturi Auos Al-Shujerin kanssa.

Tieto liikkumaan

Timo Filpuksen animaatioissa heräävät eloon historia ja lehden kysymys-vastaus-palsta.

NINA ERHO, TEKSTI • MARKO HAPPO, KUVA • TIMO FILPUS, KUVITUS

Savon Sanomien graafikko **Timo Filpus** oli lapsena innostunut kaitafilmeistä. Uusi kipinä liikkuvaan kuvaan syttyi, kun verkkotoimitus pyysi infografiikan, ”jossa pallo ja piirakat vähän liikkuvat”.

”Mietin, että tämän voi viedä pidemmällekin. Titanicin uppoamisen satavuotispäiväksi tein jo animaation, jossa on myös draamaa.”

Yleisöpalautte *Tragedy of the Titanic*issa vilistävästä teksteistä paljasti, että ”kärsimätön nettiyleisö” arvostaa muutakin kuin vauhtia. Toisaalta videota ei pelasta loisteliaskaan ulkoasu, jos tarina ei rulla.

”Joskus tarvitaan lisää pätkiä, joskus niiden vähentämistä. Jo tehdystä luopuminen sattuu, mutta palkinto on napakampi ja tiiviimpi tarina.”

Mieluiten Filpus animoi historian henkilöitä ja aiheita, joista löytyy paljon luotettavaa tietoa. Silloin taustatyöt onnistuvat kohutuullisella vaivalla. Koska hän animoi oman toimensa ohella, deadlineit joustavat, mikä on kivaa vaihtelua uutistyoille. Hyvältä tuntuu myös se, että vaikka nettivideot ovat sanomalehdissä valtavirtaa, piirrosanimaatioilla voi erottua.

Yksi Filpuksen aiheista on savolaistaustainen taiteilija **Pekka Halonen**. Sen sijaan

intonsa animoida Sarajevon laukauksina tunnetut tapahtumat hän yritti unohtaa, koska tarina tuntui itsestään selvältä eikä ole aivan maakuntalehden ydintä.

Tehtyä se kuitenkin tuli, kun Filpus huomasi, ettei itsekään tiennyt aiheesta kaikkea. Samalla hän opetteli kääntämään piirrettyä maisemaa 180 astetta, mikä on 2D-animaatioissa uudehko asia.

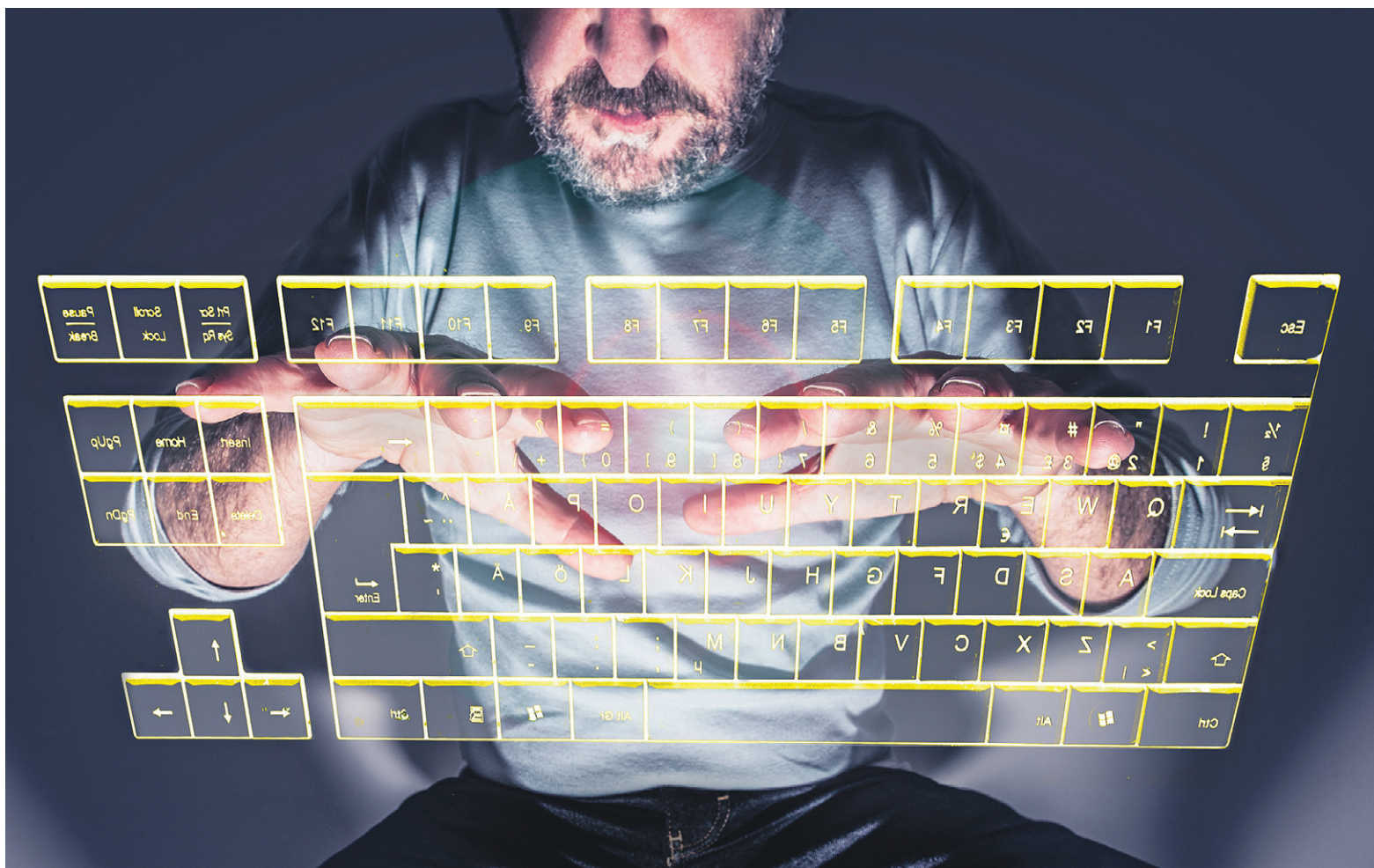
”Ei siitä disneyn veroinen tullut, mutta olen tyytyväinen. Jotta se on niinkin luonteva, huomioon piti ottaa monta pientä asiaa.”

Kun tekemiseen on polte, löytyy myös aikaa, Filpus sanoo. Usein hän animoi iltavuorossa, jossa graafikolla ei ole normaalina uutispäivänä tulipalokiirettä.

Tuoreimmassa filmissä eloon herää ”Veikko Virtanen”, jolla on lehdessä kysymys-vastaus-palsta. Animaatiossa hahmo esimerkiksi piirtää, kuinka korkealle Savossa pitäisi nousta, jotta pystyisi ihailemaan keskiyön aurinkoa.

Vaikka Filpus uskoo, että tekniikan kehitys tulee yhä helpottamaan ja muuttamaan kerrontaa, toistaiseksi hän arvioi animaatioillaan olevan eniten viihdearvoa. Vähän toista mieltä on hänen animoimansa ”Veikko Virtanen”, joka sanoo, että yksi kuva kertoo enemmän kuin tuhat sanaa, ja videossa kuvia vilistää 24 sekunnissa. ●

Håll koll. Facebook. Twitter. Instagram. Google+. Snapchat. Youtube. Tumblr. Periscope. WhatsApp. Pinterest. Och många fler.

Suveränt innehåll – få följare?

MAGNUS LONDEN, TEXT • KARL VILHJÄLMSSON, FOTO

Tror du att publiken automatiskt följer med nyheter och journalister på sociala medier? Att det är vi som initierar och leder debatten? Glöm det.

Bäst att bejaka fakta. Publiken följer sällan själva en nyhetsredaktion eller enskilda journalister på sociala medier. De får snarare vetskapen om att något hänt från en vän/kontakt på sociala medier.

Alltså i stil med forna tiders "Har du hört att..." i butiken, på torget, på arbetsplatsen, på krogen.

I ett synnerligen intressant kapitel i publikationen *Ekvilibrium*, utgiven av Göteborgs universitet i år, visar doktoranden **Ulrika Hedman** nämligen att endast var sjätte som använder sociala medier i Sverige följer nyhetsredaktioner eller enskilda journalister på Facebook.

Ja, ja, tänker du kanske. De lurar

på Twitter istället! Eller på Instagram!

Nej, fyra procent följer journalistiskt innehåll på Twitter och sedan följer i sjunkande och försvinnande små andelar Instagram, Snapchat och bloggar.

Det här betyder att en överlägsen majoritet av våra potentiella läsare, lyssnare och tittare inte själva aktivt följer journalistiskt innehåll. Och eftersom en fjärdedel i Sverige uppger att de inte alls följer sociala medier, är siffran i verkligheten ännu lägre (om vi bortser från dem som följer papper).

Slutsats: vi har svårt att nå användarna direkt via sociala medier.

STÖRSTA DELEN förlitar sig istället på

en väns aktivitet, eller på att de sociala mediernas algoritmer har vett att hojta till då något som intresserar just dem inträffar.

För när något större/udda faktiskt händer fungerar ju logiken med sociala medier briljant: På nolltid sprids nyheterna exponentiellt då den sekundära publiken (de som förlit sig på sina vänner) sprider det som den primära publiken (de som själva följer nyheter) postar.

Djungeltrumman har alltså aldrig varit starkare.

Eller i praktiken: Facebooktrumman.

Hur tacklar man det till exempel på Svenska Yle?

"Alla har betalat för det vi gör, så

alla borde få valuta för pengarna. Men vi lyckas inte på alla fronter, vi når inte ut till alla finlands-svenskar varje dag.”

Cecilia Wikman är redaktionschef för *svenska.yle.fi*-redaktionen. Hon säger att de jobbar hårt för att så många som möjligt ska uppleva att de hittar relevant innehåll på någon av Yles kanaler.

”Det är därför vi ska vara aktiva på sociala medier. Facebook är en jättestor kanal, också för oss, men vår huvudprodukt och den bästa upplevelsen finns alltid på *svenska.yle.fi*”.

Facebook är med sina omkring 1,65 miljarder användare minst sagt jättestort. Närmare hälften av amerikanerna får i dag sina nyheter via Facebook (Pew Research Center, 2016) och plockar man in alla sociala medier är siffran uppe i två tredjedelar. Facebook är i dag USA:s och Europas största enskilda nyhetsförmedlare – men bolaget lever ändå i ett slags förnekelse.

På en direktfråga i Rom i augusti konstaterade till exempel Facebooks VD **Mark Zuckerberg** att ”vi är ett teknologibolag, inte ett mediebolag”.

Jonas Jungar, redaktionschef på Yle Nyheter, är insatt i argumentationen.

”Facebook är så oerhört starkt, det är som ett parallellt internet, och jag är ganska desillusionerad. Jag tror slaget redan är förlorat. Det är på Facebook publiken hänger och nu måste vi göra det bästa av situationen.”

Facebooks makt skapar förstärkt frustration i mediehusen. I september gick norska *Aftenpostens* chefredaktör **Espen Egil Hansen** ut på korståg mot Facebook (”Zuckerberg is de facto the most powerful editor-in-chief on the globe”) efter att bolaget hade censurerat en ikonisk, Pulitzerbelönad, krigsbild från Vietnamkriget.

Orsak till censuren? Den nioåriga flickan på bilden som flyr napalm-attacken är naken.

Men förra veckan efter att stor-men bedarrat meddelade Facebook på *newsroom.fb.com* – smått otippat – att bolaget nu reviderar sin bildpolicy för nyhetsmaterial.

MEN KRITIK hit och gnäll dit. Sist och slutligen är det ändå Facebook som gäller. Till exempel **Henrik Othman**, som är biträdande chefredaktör för *Österbottens Tidning*,

ser Facebook främst som ett nyttigt arbetsredskap.

”Jag får väsentliga länkar för mitt ledarskrivande, både fakta och idéer. Och genom algoritmerna förs folk samman som har samma intressen som jag, Facebook hittar artiklar som intresserar mig.”

Men Othman ser förstås problemen också. Annonsörerna flyr till Facebook, och hur man än försöker hålla diskussionen och debatten på ÖT:s sidor tenderar den att föras på någon tråd på Facebook man kanske inte ens känner till.

”Det är litet som en rävsax. Men det är omöjligt att vara borta från Facebook. Är man som journalist inte där, finns man inte.”

Precis. Det är nästan omöjligt och kanske dumt att hålla sig borta, men samtidigt innebär närvaron där att närvaron på den egna plattformen undermineras. Och vem vill annonsera om massorna finns någon annanstans?

Svenska Yle är inte beroende av annonsintäkter och redaktionschefen Jungar har igen en pragmatisk inställning.

”Debatten förs i dag i diverse Facebook-trådar, och jag tror inte vi kan förvänta oss att det skulle ske i ett enda forum, till exempel på Svenska Yle. Det tåget har tyvärr redan gått.”

FACEBOOK ÄR måhända störst i dag, men de yngre finns som bekant inte ens där. Därför är mycket på gång på olika håll, både i Finland och utrikes.

På SVT är man till exempel medveten om svårigheterna att nå ut med nyheter till en yngre publik. Därför satsar man år 2017 stort på så kallade ”förklarande videoklipp”, riktad mot en nyfiken och yngre publik.

På rikssvenska *Arbetsblad* har man insett att debattsidan behöver ett nytänk, och nu ska en speciell digitalredaktör söka upp intressanta debattörer och frågeställningar på sociala medier, och försöka styra debatten till tidningen.

Och borta i Frankrike vill *Le Monde* nå en yngre nyhetstörstig publik via Snapchats nya nyhetsplattform Discover, där byråer som CNN, ESPN och Vice redan finns. Tanken är att gå ut med hårda nyheter i kort blixformat.

I Svenskfinland är Yle Radio Extrem redan aktiv på Snapchat, men det är inte frågan om ren

”Men det är omöjligt att vara borta från Facebook. Är man inte där som journalist, finns man inte.”

Henrik Othman, chefredaktör för Österbottens Tidning

nyhetsrapportering. Cecilia Wikman berättar att nyheterna övervägt och utvärderat möjligheterna att förmedla sitt material på Snapchat:

”Men i nuläget har vi inga konkreta planer på ett skilt nyhetskonto.”

Varje kanal kräver ju en egen profil, en särskild strategi. Och där ligger också utmaningen. Den som faktiskt lyckas nå ut på sociala medier är den som också förstår mottagaren – och plattformen.

Dalarnas Tidningar valdes i augusti av *medievärlden.se* till bästa riks-svenska tidning på sociala medier. När tidningens deskchef **Fredrika Hillervik** skulle berätta hur det kommer sig att de lyckats, gav hon samtidigt goda råd

Våga experimentera.

Håll koll på målgrupperna.

Ge publiken på respektive plattform det den vill ha. ●

Passiva med låg kompetens?

Pr- och kommunikationsbolaget Cision har i år undersökt hur aktiva medieproffs (journalister, bloggare, redaktörer etc) är på sociala medier. Också Finland ingår med 254 svarande. Några plock:

- Vartannat finländskt medieproffs använder sociala medier i sitt arbete upp till två timmar per dag.

- Var fjärde använder inte sociala medier dagligen eller överhuvudtaget.

- De finländska journalisterna bedömer sin egen kompetens på sociala medier som usel eller medelmåttig – sämst i undersökningen.

- Finland och Sverige sticker ut i jämförelse med de andra länderna också på andra sätt: Vi skriver få egna kommentarer, gör sällan re-posts. Vi följer mest bara passivt med andras snack, och modererar högst diskussionen på egna inlägg.

ÖT:s biträdande chefredaktör **Henrik Othman**, själv aktiv på till exempel Facebook, medger att det finns utrymme för förbättringar.

”Vi har av hävd varit försiktiga med att gå i debatt med våra läsare. Vi borde kanske tänka om.”

Magnus Londen

Kunden har alltid rätt

LINA LAURENT ● lina.laurent@vintermedia.fi SKRIBENTEN ÄR FRILANSJOURNALIST FRÅN HELSINGFORS OCH KURU.

Bilagens dokument innehåller färggranna textstycken. De olika färgerna vittnar om var någon annan gjort ändringar i min text – jag räknar till sammanlagt 19 ändringar på de 3000 tecknen. En person har konsekvent ändrat ordet student till studerande, varför vet jag inte. En annan har lagt till några ord eller meningar i sina samtliga citat och en tredje har strukit den enda kritiska meningen i hela texten.

Texten jag bearbetar är inte en journalistiskt text även om den påminner om en sådan. Artikeln handlar om ett evenemang och ska publiceras i en organisationstidskrift. De intervjuade är anställda av samma organisation och det är också den som i princip betalar mitt arvode.

Efter ett visst resonering med mig själv godkänner jag alla ändringsförslag utom ett (håller fast vid student). För personerna som ändrat i texten påpekar jag att citaten var mer kärnfulla i den första versionen. Jag tackar också för ett rättat faktafel och skickar snabbt i väg texten. En svag känsla av ångest kryper fram.

Kunden har alltid rätt.

JAG FRÅGAR mig själv om jag samtidigt kan vara en bra journalist (med läsaren i fokus) och

en bra produktleverantör (med läsaren och min kund i fokus).

Varför är jag ens här? Som många andra frilansjournalister jobbar jag både med journalistik och så kallat kommersiellt innehåll av två enkla orsaker: pengar och bredd. De kommersiella jobben ger betydligt bättre arvoden än de traditionella journalistiska jobben. De ger också en större inkomstbas och intressanta erfarenheter.

”Beslutanderätten finns hos den med pengarna, inte hos journalisten eller redaktionen.

STÖRSTA DELEN av det kommersiella innehållet gör jag för organisationer eller företag. Jag skriver nyheter, lyfter fram aktuella människor och fenomen och skriver reportage och personporträtt. Det är nästan journalistik, men ändå inte.

I arbetet med journalistiska texter är spelreglerna klara. Journalistreglerna visar vägen, både när det gäller beslutanderätt och den intervjuades rätt att granska sina citat.

I de kommersiella texterna är syftet i grund och botten att säl-

ja: en produkt, en idé, ett varumärke eller något mer abstrakt som förtroende och tillit. Beslutanderätten finns hos den med pengarna, inte hos journalisten eller redaktionen.

Frilansjournalister som tvingas grubbla på samma frågor som jag blir allt fler i och med att redaktionerna säger upp sina fast anställda. Företag och organisationer värvar hela tiden journalister till sina kommunikationsavdelningar. I förra *Journalisten* (12/2016) fick vi läsa om hur det på Soc&kom blir mer kommunikation och mindre journalistik i framtiden.

I BÄSTA FALL leder utvecklingen till större öppenhet och insyn i företagen. I värsta fall tränger det kommersiella innehållet helt undan den så kallade klassiska journalistiken – tecken på detta finns redan.

När jag skriver kommersiella texter försöker jag jobba efter devisen att texterna lika gärna kunde publiceras i en dagstidning. Det är en idealistisk tanke. De kommersiella texterna blir ensidiga. Kundens syfte genomslår slutresultatet och arbetsprocessen ser annorlunda ut. Jag ringer sällan upp konkurrenterna, jag lyfter fram den intervjuades budskap utan kritisk granskning, problem förvandlas till utmaningar eller saknas helt. Förstår läsaren detta? Jag hoppas det.

TALA ÄR SILVER PODDA ÄR GULD

Vem vill betala för en podd som man kan lyssna på gratis? Ganska många har det visat sig, sedan paret Silfvenius-Öhman i september gick ut med en begäran till sina lyssnare om att stöda *Magnus och Pappes podcast* ekonomiskt.

”Donationerna har överträffat alla våra förväntningar. Dagligen betalar folk in. Det rör sig mellan 86 cent och upp till 60 dollar”, berättar **Peppe Öhman**.

Podden kommer fortsättningsvis att vara tillgänglig också för lyssnare som inte betalar.

”Ja, vi tror på frihet under ansvar. Och vi vill att folk som inte har så mycket pengar, till exempel studerande, också ska kunna lyssna på den.”

Kampanjen har ingen uttalad ekonomisk målsättning, men intäkterna ska investeras i vidareutveckling av podden.

”Vi tror absolut på viljan att betala och den feedbacken har vi också fått. Jag tror att vi rör oss mot en ekonomi med mikrobetalningar och att folk gärna betalar för innehåll de tycker är bra”, säger Öhman.

Johan Svenlin

FICK FÖRKLARA DET OMÖJLIGA

Reportrar är vana att få konstiga telefonsamtal, men ibland tappar de ändå hakan. Det hände *Nya Ålands* sportreporter **Victor Sundqvist**, när amerikanska sportjätten ESPN ringde upp honom för att få en initierad analys över IFK Mariehamns sensationella seger i årets fotbollsliga. Även medier från Frankrike och Italien kontaktade *Nyan* direkt för att få sig den idrottsliga skrällen förklarad.

”De ville veta hur vi på Åland förklarade framgången. Matchen och motståndarna hade de rätt bra koll på själva”, berättar Sundqvist.

Förutom storheter som ESPN och BBC rapporterade bland annat Reuters och AP om öriket och dess fotbollsstolthet.

Även medierna på Åland solade sig rejält i guldglansen. *Nyan* satte redan samma kväll ut en snabbredigerad minidokumentär om segersäsongen på webben och *Ålandstidningen* brasade på med 15 sidor om guldfeften i tidningen dagen efter, måndagen 24 oktober.

Johan Svenlin

Etsi Xpertti

ETSITKÖ JUTTUUSI TUTKIJA-ASiantuntijaa?

palveluksessasi www.etsixpertti.fi

YLIOPISTOT,
TUTKIMUSLAITOKSET JA

HALUATKO PÄÄSTÄ HAASTATTELEMAAN PRESIDENTTIÄ?

Tai juuri sitä emme voi varmaksi luvata, mutta tarjoamme kesäksi työpaikan, missä takuulla annamme tarmokkaille tekijöille mahdollisuuden tehdä huippu-journalismia.

I-Mediat Oy hakee Ilkan ja Pohjalaisen toimitukseen kesäksi 2017

uutistoimittajia, lehtikuvaajia ja sivunvalmistajia.

Työpaikat sijaitsevat Seinäjoella ja Vaasassa.

Kesätoimittajana teet meihin vaikutuksen, jos sinulla on juttuideoita, hallitset uutisoinnin tavat niin printissä kuin verkossakin ja suhtaudut työntekoon reippaalla asenteella. Kesäkuvaajiltamme odotamme kuvaustekniikan hallintaa, että voit keskittyä parhaimman hetken tallentamiseen uutiskuvaksi. Videoiden kuvaaminen ja niillä esiintyminen on osa työtämme. Sivunvalmistajamme omaavat hyvän visuaalisen silmän ja he tekevät työnsä huolellisesti.

Teemme kesäksi enintään kolmen kuukauden määräaikaista työsopimuksia. Voit jättää työhakemuksesi perjantaihin 2.12.2016 mennessä osoitteessa: www.ilka-yhtyma.fi kohdassa työnhakijat/ avoimet työpaikat.

Lisätietoja kesätyöpaikoista antaa toimituspäällikkö Teemu Lampinen, p. 050 500 4802, 9.11. klo 14.30-16.00 ja 24.11. klo 12.00-13.00.

I-Mediat Oy

I-Mediat Oy kuuluu Ilka-Yhtymä-konserniin, jonka emoyhtiönä toimii pörssinoteerattu Ilka-Yhtymä Oyj. I-Mediat Oy kustantaa maakuntalehtiä Ilkka ja Pohjalainen, kahta kaupunkilehtiä Ikkunaa ja Eparia sekä viittä eri paikallislehteä. Konserniin kuuluu myös tuotantoyhtiö I-print Oy. Ilkka ja Pohjalainen ovat molemmat omien maakuntiensa monikanavaisia ykkösmedioita.

Ilkan päivittäinen lukijamäärä on 104 000 (KMT 2015), levikki 45 046 (LT 2015). Verkkopalvelussa on viikoittain n. 118 000 käyttäjää (TNS Metrix).

Pohjalaisen päivittäinen lukijamäärä on 53 000 (KMT 2015), levikki 20 076 (LT 2015). Verkkopalvelussa on viikoittain n. 59 000 käyttäjää (TNS Metrix).

ILKKA POHJALAINEN

Osa Ilka-Yhtymä-konsernia

Uutisraivaaja

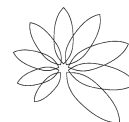
Helsingin Sanomain Säätiön
innovaatiokilpailu

Kilpailun tavoitteena on löytää tiedonvälitykseen ja journalismiin uusia toimintatapoja ja menestyviä liiketoimintamalleja. Kilpailun voittaja saa kehitysrahaa jopa **250 000 euroa**, jonka avulla hän toteuttaa hankkeensa.

Hakuaika päättyy 17.1.2017 Lisätietoja ja hakulomake osoitteessa uutisraivaaja.fi

Helsingin Sanomain Säätiö toimii laatujournalismin ja sananvapauden puolesta. Säätiö jakaa apurahoja viestintäalan tutkimukseen, koulutukseen ja kilpailuihin sekä ylläpitää Päivälehden arkistoa ja Päivälehden museota.

HELSINGIN
SANOMAIN
SÄÄTIÖ

anna hyvän kiertää

Kiitetty. Jänkä on saanut Lapin kulttuuripalkinnon ja kulttuurilehtiä laatupalkinnon. Ihanimpia lukijapalautteita on: ”Jänkä loi uskoa ihmisyyteeni.” Kerran lukija maksoi ylimääräistä tilausmaksussa. ”Kun kysyin, että oletko vahingossa maksanut, vastaus oli, että en ole, vaan kiitokseksi hyvästä lehdestä”, Paula Alajärvi sanoo.

PAULA ALAJÄRVI, 70

● Jänkä-lehden perustajajäsen, päätoimittaja vuodesta 2007.

● Toiminut monipuolisesti opetus- ja kulttuurialan tehtävissä.

● Järjestänyt töissä ja töiden ulkopuolella noin 150 taide- ja kulttuuri-alan kursssia.

● Kirjoittanut myös kaksi kylähistoriaa, kolumneja, artikkeleita ja haastatteluja eri julkaisuihin.

● TÄLLÄ PALSTALLA JOURNALISTI PYYTÄÄ ILMIAANTAMAAN LOISTAVIA ALAN TUOTOKSIA. VIESTIÄ VIE SEURAAVAKSI ETEENPÄIN SE, JONKA TYÖ ESITELLÄÄN PALSTALLA.

Kolmen sukupolven lehti

NINA ERHO, TEKSTI ● JÄNKÄ, KUVAT

PAAVO J. HEINONEN
VALINTA

Kaltion päätoimittaja **Paavo J. Heinonen** valitsi esiteltäväksi kulttuurilehti *Jängän*.

”Suomen pohjoisinta kulttuurilehteä *Jängää* on toimitettu jo yksitoista vuotta lähes kokonaan talkoohengessä, pitkälti **Paula Alajärven** ja 2015 menehtyneen **Erkki Alajärven** kulttuurikodin keittiön pöydällä.

Jängän sisältö on monipuolinen ja kansainvälinen – ovathan Ruotsi, Norja ja Venäjä Sodankylästä katsottuna paljon Helsinkiä lähempänä.

Jänkä ilmestyy kaksi kertaa vuodessa ja onnistuu siltikin joka numerossa kertomaan asioita ja asioista, joista en ole muualla mediassa tai somessa huomannut puhuttavan.”

” *Jänkä* syntyi, kun meitä taas kerran saapetti keittiön pöydän ääressä, että Lapissa tehdään runsaasti hyvätasoista kulttuuria, josta ei näy valtakunnanmediassa mitään. Sitten mietimme, miksi emme itse perustaisi sitä varten lehteä. Viime vuonna *Jänkä* täytti kymmenen vuotta”, sanoo päätoimittaja **Paula Alajärvi**.

”Perheestämme lehden perustajaporukkaan kuuluivat mieheni **Erkki** ja tyttärenti **Hertta Alajärvi**. Nyt mieheni on kuollut, mutta tyttärenti jatkaa, ja mukana on myös lapsenlapseni **Kerttu Korhonen**. Vaikka muiden tekijöiden panos on korvaamaton, välillä puhutaan naureskellen perhelehdessä. Kukin sukupolvi tuo oman perspektiivinsä ja tuntee oman ikä kautensa ilmiöitä ja ihmisiä.

Jänkä nostaa esiin lappilaista kulttuuria ja elämäntapaa lappilaisten omalla äänellä. Siihen voivat kirjoittaa niin taiteilijat työnsä ääreltä kuin asukkaat kylistään. Kulukorvauksia maksumme toimituskunnalle sen mitä pystymme, mutta pääosin lehti syntyy vapaaehtoistyönä.

Itse kirjoitan yleensä pääkirjoituksen ja pari

juttua, ja koko lehden kokoamiseen menee kuukausi, puolitoista. Täällä haastattelumatka voi olla satoja kilometrejä. Kirjoittaminen, uusiin ihmisiin ja asioihin tutustuminen ja lehden suunnittelu on ihanaa. Raskaampaa on yhdistyksen pyörittäminen, rahanhaku ja mainoshankinta.

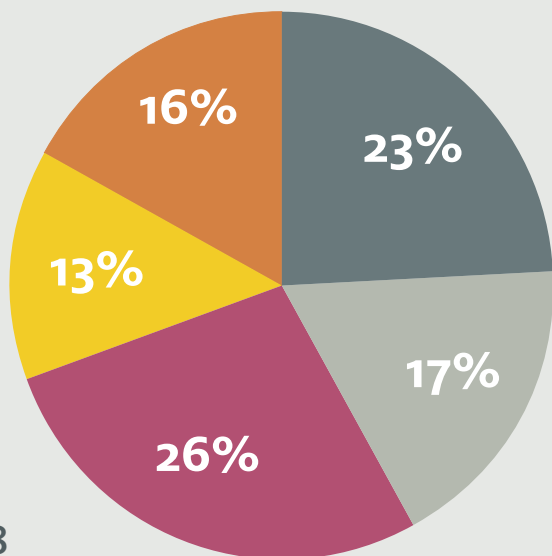
Tyyliltään *Jänkä* on kenen tahansa luettava ja välttää korkeakulttuurista leimaa. Vaikka se ilmestyy vain kahdesti vuodessa, yritämme huomioida Lapin eri alueet, väestöryhmät ja ikäryhmät – myös maahanmuuttajat ja ne, jotka ovat muuttaneet täältä.

Joskus olen jättänyt julkaisematta tekstin, josta olen haistanut yksipuolista riidankäryä esimerkiksi saamelaisasiassa. *Jänkä* haluaa viestiä, että eletäänpä kaikki sovussa täällä Lapissa. *Jängän* henkeä on myös, että se painetaan Lapissa. Jos kaikki tehdään muualla, meillä ei ole täällä kohta mitään.

Verkossa *Jängällä* on sivut ja Facebookissa kuvia, mutta pelkkään verkkoon en aio lähteä. Pitäähän sitä olla muutakin kuin sähköistä: rinnakkaistodellisuus, jossa lehdet ovat paperia.”

Mikä media menestyy vielä vuonna 2026?

! Ota kantaa: journalisti.fi

n = 498

- Ylen 20.30 uutislähetys
- 7-päiväisen sanomalehden paperiversio
- Long Play
- Kaupallinen radio
- Kaikki

Long Play klikkasi itsensä voittoon!

Pitkistä tutkimuksista jutuistaan tunnettu *Long Play* kisasi tasaväkisesti Ylen 20.30 uutisten kanssa *Journalistin Barometrin* ykköstilasta. *Barometrissä* kysyttiin, mikä media menestyy vielä vuonna 2026.

Vastaukset jakautuivat melko tasaisesti eri vaihtoehtojen kesken. Ylen 20.30. uutiset ja *Long Play* saivat eniten klikkauksia ja vuorottelivat kärkipaikalla.

"Klikkasimme toimituksessa kyselylinkkiä heti kun ilouutinen voitosta tuli ja totesimme, että sillä hetkellä Ylen uutislähetys oli itse asiassa yhden prosenttiyksikön edellämme. Onnea, Yle! Sen jälkeen äänestimme itsemme viipymättä takaisin johtoon", *Long Playn* päätoimittaja **Anu Silfverberg** kertoo. *Journalistin* päätoimittaja **Markku Lappa-**

lainen sanoo, että tällaisten verkkokyselyiden luotettavuus on aina kyseenalainen ja tulokset viitteellisiä – ja viihteellisiä.

"Tiedossamme on manipuloinnin mahdollisuus, mutta aiemmin ei ole ilmennyt, että tuloksia olisi peukaloitu", Lappalainen sanoo.

Silfverberg arvelee, että kymmenen vuoden päästä *Long Play* tekee journalismia samalla otteella kuin nytkin.

"Julkaisutapa, laajuus tai muoto voivat vaihdella. Silloin mukana on uusia kirjoittajia, joista emme ole nyt kuulleetkaan. Kokoonnumme yhdessä katsomaan puoli yhdeksän uutisia."

Manu Marttinen

VASTAA BAROMETRIIN: JOURNALISTI.FI

VESA HEIKKINEN vesa.pekka.heikkinen@luukku.com
KIRJOITTAJA ON SUOMEN KIELEN DOSENTTI JA TIETOKIRJAILIJA.

Henkilön puolesta

Johdin viime vuosituhaten lopussa hanketta, jossa tutkittiin virkakieltä. Pyrin silloin käyttämään teksteissäni systemaattisesti sanaa virkahenkilö – virkamiehen asemesta.

Ajatuksena oli ujuttaa yleiseen kielenkäyttöön sana, joka olisi sukupuolineutraali. Virastoissa työskentelee miesten lisäksi ainakin naisia. Miksi siis kutsua jok'ikistä virastomyyrää mieheksi? Onhan meillä luottamushenkilökin!

Köpelösti siinä aivopesussa kävi. Virkamies on virkamies, vaikka olisi nainen, tuntui niin sanottu kansa tuumailevan.

Takavuosien tapahtumat palasivat mieleeni, kun kuuntelin kansanedustaja **Simon Elon** puhetta *Pressiklubissa*. Elon mukaan ei ole mitään tarvetta kyseenalaistaa sellaisia sanoja kuin virkamies ja lakimies: "vakiintuneita termejä, jotka mun ymmärtääkseni on jo sukupuolineutraaleja siinä mielessä, että ei siinä ajatella, että tässä on varsinaisesti mies kyseessä, vaan henkilö, joka hoitaa sitä tehtävää".

Elon kommentti kuvastanee hyvin yleisempääkin suhtautumista kieleen ja kielen asiantuntijoiden lausuntoihin. Hällä väliä!

Suomen kielen lautakunta otti jo 2007 kantaa sukupuolineutraalin kielenkäytön puolesta. Lautakunta totesi Euroopan neuvoston suositukseen viitaten, että yksi tasa-arvon toteutumisen este on "seksistinen kieli, jossa maskuliinisuus asettuu feminiinisuuden edelle".

Osoituksena kielellisestä epätasa-arvosta lautakunta mainitsi muun muassa juuri työnteikijän sukupuoleen viittaavat ammattinimikkeet. Sellainen virkamieskin eittämättä on.

Kuinkahan moni journalisti on tähän kannanottoon tutustunut? Suomen Media-arkistossa tekemäni haku vuosilta 2012–2016 kertoo korutonta tarinaa: "virkamies" 14 000, "virkailija" 3000, "virkahenkilö" 75 osumaa.

uusiin tehtäviin

KUKA?

Jaakko Heinimäki, 51, aloittaa *Kirkko ja kaupungin* päätoimittajana vuoden 2017 alusta. Silloin yhdistyivät Helsingin, Espoon ja Vantaan seurakuntalehdet sekä *Valomerkki*-verk-komedia. Aiemmin Heinimäki on työskennellyt tietokirjailijana, kolumnistina, kouluttajana, pappina ja toimittajana. Koulutukseltaan hän on teologian maisteri ja työnohjaaja.

Uuden ison johtoon

Mikä on linjasi päätoimittajana?

Kirkko ja kaupungin pitää kiinnostaa pääkaupunkiseudun seurakuntalaisia. Leh-teä ympäröi uskontojen ja katsomusten kirjo, jossa urbaani kristillisyyden elää. *Kirkko ja kaupunki* on journalistinen tuote, joka palvelee myös seurakuntien tiedotusta. Se tuo hengellisyttä ihmisten luo.

Saatko valita linjan itse?

Kirkko ja kaupunki ei ole kirkon propagandaa tai mainosta vaan journalismia, jonka edellytys on vapaus. Silti lehti ei voi olla mitä tahansa, koska se on myös organisaatioviestintää.

Edeltäjäsi on haastanut kirkon linjaa. Miten aiot itse toimia?

Jatkan samalla tiellä. *Kirkko ja kaupungin* tärkeä tehtävä on myös haastaa ja kyseenalaistaa kirkon päättäjiä.

Helsingin, Espoon ja Vantaan seurakuntalehdet ovat yhdistymässä. Miten eri lukijat tuntevat lehden omakseen?

En usko, että asuin-kaupunki yksin ratkaisee, mikä lukijoita kiinnostaa. Lisäksi kaupungit saavat oman, hiukan erilaisen painoksensa.

Miten toimituskulttuurit yhdistetään?

Keino ei ole mahtikäsky eikä napinpainallus, vaan tarvitaan pitkäjänteistä yhteistyötä. Sitä tehdään jo nyt. Itselleni muutosprosessit ovat tuttuja työnohjaajan työni kautta.

”Lehteä ympäröi uskontojen ja katsomusten kirjo.”

Miten printti ja verkko painottuvat uudistuksessa?

Satsaamme molempiin. Printin ilmestyminen harvenee joka toiseen viikkoon, mutta yhdessä toimituksessa voimavarat on helpompi suunnata hyvin.

Miten käsitteet kitkerät palautteet?

Yritän pitää työasiat työasioina ja löytää itsellenikin mentorin, jonka kanssa palloilla ja purkaa niitä.

Kenen kantoja Kirkko ja kaupungin pitäisi heijastaa?

Toivon eri kantojen vuoropuhelua, jossa kuunnellaan ja perustellaan. Todellisuus

on monimutkaisempi kuin 'konservatiivit ja liberaalit'. Ne tarkoittavat eri tapauksissa eri asioita.

Olet ollut pitkään freelancer. Mikä vetää toimitukseen?

Olen tottunut vapauteen mutta maistanut myös sen kääntöpuolia. Työsuhteen etuja isompi syy on, että työhön etsitty ja se, mitä voin tarjota, kohtasivat herkukseni.

Olet myös kolumnisti, kirjailija, pappi ja muusikko. Miten ehdit kaiken?

Olen hyväksellyt vanhoja töitäni. Harrastukset ovat eri asia, ne antavat voimaa.

Vieläkö soitat banjoa?

Kyllä, ja mandoliinia. Meinin soittotunneille 44-vuotiaana ihmetellen, vieläkö voisi kääntää uuden lehden elämässään.

Mitä emme sinusta tiedä?

Kirjoitin ensimmäisen tietosanakirjani 6-vuotiaana joululahjaksi isoisälle. Sivut olivat ruutupaperia ja kanet sukkahousupaketin pahvia. Artikkeleita oli esimerkiksi **Marilyn Monroesta** ja **Mannerheimista**.

Nina Erho

SATTUU TAPAHTUU

Terveisiä perseestä

Vuoden 2007 kesä oli ikimuistoinen. Olin saanut ensimmäisen kesätoimittajapestini *Turun Sanomista*. Ensimmäisen kesän kesurit piste-tään lehdessä usein kuukauden ajaksi mieli-pideosastolle, niin minutkin.

Mielipidesivuja koostaessa pääsi koke-maan kansan koko kirjon. Joskus toimituk-sen ovikello soi ja kaupunkilaiset kävelivät kadulta toimitukseen avautumaan mieltä painavista asioista. Osalla oli mukanaan kirje, joku halusi sanella asiansa toimittajan toimiessa kirjuriina.

Vielä kymmenen vuotta sitten toimituk-seen lähetettiin runsaasti käsin kirjoitettuja mielipidetekstejä, jopa kymmeniä päivässä. Osa kauniilla kaunokirjoituksella tekstat-tuja, osa harakanvarpaila rustattuja. Välillä joutui arpomaan sanojen merkityksiä.

Kerran pinon päällimmäisenä odotti pak-sumpi kirje. Kuoressa ei ollut lähettäjän nimeä. Epäluulonni heräsivät heti. Pyörittelin kuorta käsissäni, ja kaivoin laatikosta sak-set. En uskaltanut turvautua pelkkään kirje-veitseen. Avasin kuoren varoen ja vedin sisällön pois saksia apuna käyttämällä. Tähän postiin en välttämättä haluaisi käsilläni kos-kea, ajattelin.

Kuoresta löytyi nyrkin kokoinen mytty wc-paperia. Tässä vaiheessa tiesin, mitä sisältä paljastuisi. Palaute oli kuitenkin nähtävä omin silmin. Wc-paperista löytyi sitä itseään. Ulostetta. Kakkaa. Sontaa. Pas-kaa. Wc-käynnin yhteydessä takapuolesta pyyhittyä.

En lähtenyt analysoimaan paskapostia tarkemmin, mutta mielipide kävi siitä erin-omaisesti selväksi. Mutta halusiko lähettä-jä kritisoida lehteä vai yhteiskuntaa, jäi ikui-seksi mysteeriksi.

Vivi Wihanto

KIRJOITAJA ON TURKULAINEN VAPAA SISUSTUSTOIMITTAJA.

KERRO MITÄ SINULLE ON SATTUNUT TYÖTÄ TEHDESSÄ. OTA YHTEYTTÄ TOIMITUKSEEN.

Vähän kuin kotonaan. Päivi Mäki-Petäjä ei ajatellut päätyä Kuusamosta Helsinkiin, mutta "täällä sitä on oltu jo aika kauan". Luontokaipuuta helpottaa ulkoilu Keskuspuistossa.

Herätys miettimään

NINA ERHO, TEKSTI • ANNA AUTIO, KUVA

Ympäristötoimittaja Päivi Mäki-Petäjä ajattelee jokaista katsojaa mahdollisuutena.

Jos MTV Uutisten ympäristötoimittaja **Päivi Mäki-Petäjä** tekisi unelmiensa jutun, se olisi "Ilmastonmuutos on pysäytetty". Todellisuudessa uran huippuhetkiä on Pariisin ilmasto-kokous viime joulukuussa.

"Koska Kööpenhaminassa petyttiin, en odottanut Pariisilta paljoa. Siksi oli uskomatonta, kun sopimus syntyi ja sain olla todistamassa sitä."

Kun uutiskisa kovenee mutta väki vähenee, hitaasti muuttuvia ympäristöaiheita luulisi olevan vaikea saada uutisiin. Näin ei kuitenkaan ole, Mäki-Petäjä sanoo.

"Viherpiiperryksestä on kasvanut valtavirtaa. Kun ympäristöasioista puhutaan kaikkialla ja yleisöä kiinnostaa, päällikötkin ovat alkaneet sanoa, että tästä pitäisi tehdä juttua."

Globaaleja liiakahtuksia odotellessa Mäki-Petäjää ilahduttaa esimerkiksi valkoselkätikan parantunut tilanne. Kun ehtimisen rajat turhauttavat, hän ajattelee uutisten satojatuhansia katsojia. Heistä

kuka vaan voi olla se, jonka ympäristöjuttu saa juuri tänään miettimään.

Kun Mäki-Petäjä aloitti MTV:ssä vuonna 1989, uutisjuttu kesti minuutteja, ja sellainenkin aika oli, kun hän sai tehdä pelkkiä ympäristöaiheita. Nykyinen puolentoista minuutin uutinen vaatii selkeän aiheen ja rajua yksinkertaistamista.

"Onneksi on netti, jonne voi purkaa sävyjä ja näkökulmia. Nettijuttu ovatkin usein pitkiä."

Nuorena ympäristötoimittajana Mäki-Petäjä ajatteli jargonin olevan luonnonlaki, mutta kokemus on opettanut kysymään, mitä asia

on suomeksi ja mitä se tarkoittaa ihmisten arjessa. Pysyvää on jo kesätoimittajana syttynyt rakkaus hyvään kuvakerrontaan.

"Sillä televisio voi erottua muista. Ihannetapauksessa juttua pystyisi seuraamaan myös ilman ääntä."

Somea Mäki-Petäjä päivittää keikoiltaan. Facebookin hän aikoi yksityiseksi, kunnes lähetti tuliterällä puhelimellaan vahingossa miljoona kaveripyyntöä.

"Mutta siitä tulikin hauskaa. Eri alojen ihmiset keskustelevat, ja koko laaja verkostoni pysyy selvillä, mistä aiheesta olen milloinkin tekemässä." ●

kolumni

Yrittäjyys vaatii pokkaa

Kaikki tietävät, että yrittäjyys vaatii tietynlaista mentaliteettia, mutta mitä se käytännössä tarkoittaa? Miten tulla hyväksi yrittäjäksi?

Olen opetellut yrittäjyyttä nyt reilun vuoden verran ja ymmärtänyt, että olen paitsi journalisti, myös muun muassa myyjä ja tuotekehittäjä – se on mahtavaa! Monipuolinen tekeminen pitää skarppina.

Jaan tässä muutaman vinkin, joista voi olla apua yrittäjille tai yrittäjyydestä haaveileville.

1. Noudata toimeksiantoa. Se voi olla keino erottua edukseen ja siten myyntivaltti. Olen törmännyt yllättävän usein freelancereihin,

ANNA-SOFIA NIEMINEN • sohvi.nieminen@gmail.com KIRJOITAJA ON IMPROBATORIN PÄÄTOIMITTAJA JA VAPAA TOIMITTAJA.

”Monipuolinen tekeminen pitää skarppina.

jotka eivät pidä kiinni esimerkiksi deadlineista tai merkkimääristä. Toki deadlineja voi joskus siirtää, mutta siihen tarvitsee olla hyvä syy, kuten flunssa. Silloinkin myöhästymisestä tulee sopia toimeksiantajan kanssa.

2. Neuvottele palkkioista. Usein niissä on joustovaraa, kun vain ottaa asian esiin. Itse olen asettanut minimipalkkioita erilaisille jutuille. Pienempää palkkiota ehdottavalle

selitän, että sellaiseen suostuminen ei ole minulle taloudellisesti kannattava. Joskus sopimukseen ei päästä. Silloin etsin hommia muualta, koska ei ole järkeä tehdä töitä kannattamattomasti.

3. Älä jää yksin. Edellisessä kolumnissani hain maksullista sparrauskumppania – ja sain ilahduttavan monta tarjousta. Nyt olen tavannut valitsemani kansatoimittajan ensimmäisen kerran. Hän kom-

mentoi tekstejäni, pallostelee ideoitani ja pohtii kanssani, mitä kaikkea voisin tehdä. Tällainen työskentely on tuotekehittelyä parhaimmillaan.

4. Lomaile. On legenda, että yrittäjä ei voisi lomailla, ja on tärkeää, että yrittäjä pitää huolta työkyvystään. Kannattaa heti hankkiutua eroon siitä harhaluulosta, että hommat eivät hoidu, jos juuri minä en ole niitä hoitamassa. Toimeksiantajille on tietysti hyvä ilmoittaa mahdollisimman ajoissa, milloin aikoo lomailla.

Minä en todellakaan ole yrittäjänä valmis, vaan jatkan opettelua. Vuoden yrittäjäkokemuksella uskallan kuitenkin sanoa, että yrittäjän mentaliteetti kuuluu ainakin kekseliäisyyttä, pokkaa ja jatkuvaa halua kehittyä.

Sota-alueita kiertänyt kuvajournalisti Niklas Meltio sanoi loka-kuussa Journalismin päivässä hyvin: ”Freelanceriuden täytyy olla valinta. Se on identiteetti.”

HSS Media

HSS Media Ab är ett dynamiskt mediebolag som ger ut Österbottens tre största svenska dagstidningar - Vasabladet, Österbottens Tidning och Syd-Österbotten.

Vi satsar på våra starka varumärken, digitalt och på papper, och utvecklar nya affärsmöjligheter. I vår produktfamilj ingår också bland annat *sevendays.fi* och *Jeppis Weekly* och under 2017 väntar nya spännande lanseringar.

Är du en driven nyhetsreporter, som brinner för den lokala journalistiken och jobbar lika gärna med digitalt som med print? Vi söker nu 3 nyhetsjournalister för tillsvidare anställning.

JOURNALIST

till Vasabladets redaktion i Vasa

Kontakta chefredaktör Niklas Nyberg tfn 050-3688 577 eller per e-post. Ansökan senast 14.11.2016 till niklas.nyberg@hssmedia.fi

Läs mera på www.vbl.fi

JOURNALIST

till Österbottens Tidnings redaktion i Karleby

Kontakta chefredaktör Kenneth Myntti tfn 06 7848 456 eller 0500 838 921 eller per e-post. Ansökan senast 14.11.2016 till kenneth.myntti@hssmedia.fi

Läs mera på www.ot.fi

JOURNALIST

till Syd-Österbottens redaktion i Närpes

Kontakta chefredaktör Mats Ekman tfn 06 7848 732 eller 0400 763431 eller per e-post. Ansökan senast 14.11.2016 till mats.ekman@hssmedia.fi

Läs mera på www.sydin.fi

150 ÅR WASABLADET. ÖT ÖSTERBOTTENS TIDNING SYD-ÖSTERBOTTEN

Lasten oikeusjärjestö Plan International Suomi etsii

TIEDOTTAJA-TOIMITTAJAA vakituiseen työsuhteeseen.

Tarjoamme monipuolisen ja haasteellisen työn dynaamisessa ja luovassa tyttöjen oikeuksia edistävässä kansainvälisessä järjestössä.

Työtehtäviin kuuluvat:

- viestintä Planin kehitysyhteistyöohjelmista ja työn tuloksista
- vaikuttamisviestintä
- tiedottaminen Planin humanitaarisesta ja katastrofityöstä

Etsimme taitavaa kirjoittajaa, jolla on kokemusta toimittajan työstä ja hyvät yhteistyötaidot. Kehityspoliittikan ja -yhteistyön tuntemus, sujuva suullinen ja kirjallinen suomen ja englannin kielen taito sekä ripeä työtahti ovat tarpeen tehtävässä.

Lähetä tiivis, vapaamuotoinen hakemus palkkatoiveineen sekä CV 10.11. mennessä osoitteeseen rekry@plan.fi.

Lisätiedot: Plan International Suomen viestintäjohtaja Anna Könönen, anna.kononen@plan.fi tai p. 050 555 8098 (ma 7.11. klo 14–15).

Plan haluaa oikeudenmukaisen maailman, jossa lasten, myös tyttöjen, oikeudet ja tasa-arvo toteutuvat. Uskonnollisesti ja poliittisesti sitoutumaton Plan perustettiin 1937, ja Suomessa toiminta alkoi 1998. Työskentelemme yli 70 maassa.

Huipputoimittaja ja armoitettu pakinoitsija

Iltalehden politiikan toimittaja **Pekka Tiinanen** kuoli perjantaina 9. syyskuuta nopeasti edenneeseen haimasyöpään. Pekka kuoli kotonaan perheensä saattamana. Hän oli kuollessaan 54-vuotias, ja syntynyt Kalajoella 17. heinäkuuta 1962.

Tiinanen työskenteli *Iltalehden* politiikan toimituksessa lähes kaksikymmentä vuotta. Pekka oli uutistoimittajana huippuluokan ammattilainen, joka pystyi monimutkaisistakin asioista pelkistämään olennaisen ja esittämään sen selkeästi ja kiinnostavasti.

Pekan pakinoitsijan nimi-merkki *Pikkutakki* tuli tunnetuksi jo *Aamulehdessä*. *Pikkutakin* pakinat olivat *Iltalehden* viikonvaihteen piristysruiske.

Pekka oli aidosti hauska ihminen. Pekan huumori oli tarkkanäköistä ja rauhallista,

se ei vienyt paljon tilaa. Pekan vastaus tiukoissa paikoissa oli osuva tilannekomiikka. Persoonallisella huumorillaan Pekka laukaisi monta kertaa kireitä tilanteita.

Perhe oli Pekan elämän keskiössä. Kaikesta näkyi, että vaimo ja lapset olivat Pekalle rakkainta elämässä. Lasten saattaminen aikuisiksi ja oman elämän alkuun oli Pekalle huojentava asia.

Valoisa kulmapaikka toimituksessa on nyt tyhjä.

Juha Keskinen

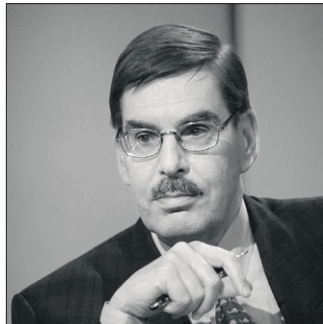
KIRJOITTAJA ON PEKKA TIINASEN
PITKÄAIKAINEN TYÖTOVERI.

Arvostettu ja luotettu

Toimittaja **Timo Kuparinen** kuoli 8. syyskuuta Helsingissä 70-vuotiaana. Kuparinen aloitti uransa Yleisradiossa *Tänään iltapäivällä* -ohjelman kesätoimittajana vuonna 1971. Samana vuonna hänet kiinnitettiin vakituisesti työntekijäksi Yleen.

Televisiouutisiin hän siirtyi 1980, ensin toimittajaksi ja vähän myöhemmin toimittussihteeriksi. Vuonna 1988 hänet nimitettiin erikoistoimittajaksi politiikan toimittukseen. Sieltä Kuparinen jäi ansiokkaan uransa päätteeksi 56-vuotiaana eläkkeelle 2002. Vuosia Ylessä kertyi yli 30.

Kuparinen muistetaan työmarkkinatoimittajana ja vaali-iltojen studioista. Hän oli omimmillaan suorissa lähe-tyksissä. Rauhallisesti ja konstailemattomasti hän tiivisti vaikeatkin aiheet selkeään muotoon. Työmarkki-

noilla Kuparinen tunnettiin tasapuolisena toimittajana. Hän nautti kaikkien osapuolten varauksetonta arvostusta. Hän saavutti työtovereiden suosion muita kunnioittavalla asenteellaan. Hän oli avulias ja ystävällinen kollega – herasmies.

Hän seurasi intohimoisesti jääkiekkoseura Jyppiä sekä Suomen jääkiekkomaajoukkuetta. Työn vastapainoksi hän luki dekkareita.

**Arto Nieminen
ja Tarmo Ropponen**

KIRJOITTAJAT OVAT TIMO KUPARISEN
PITKÄAIKAISIA TYÖTOVEREITA.

Leipälajina kriisialueet

Suomen Kuvalehden toimittaja **Jari Lindholm** kuoli 20. lokakuuta äkilliseen sairauskohtaukseen kotonaan Helsingissä. Hän oli 55-vuotias.

Kuvalehteen Lindholm tuli keväällä 2006. Hän oli kokenut journalisti: yli kymmenen vuotta *Helsingin Sanomissa*, vuosia Aasiassa, lukuisia keikkoja maailman kriisialueilla.

Hän oli myös esimies – *Nytissä*, *Seurassa* ja *Kuvalehdessä* – mutta aina hän palasi kriisialueille. Ne olivat hänen leipälajinsa. Viime vuodet hän kulki keikoillaan yksin. Kirjoitti ja kuvasi.

Vuonna 2015 Lindholm sai Bonnierin Suuren journalistipalkinnon ja kaksi Edit-palkintoa. Ne tulivat jutuista, jotka hän teki Sierra Leonesta. Lindholm matkusti Keneman kenttäsaarialaan ja kertoi, mitä näki.

Lindholm oli vahva persoona – tinkimätön, mielipiteissään

järkkymätön.

Mutta journalistina hän oli ylivoimainen. Hän matkusti paikkoihin, joihin muut eivät menneet. Hän kirjoitti tavalla, johon muut eivät pystyneet.

19. lokakuuta Lindholm lähti töistä kuten tavallisesti. Jos pojat olivat tulossa, hän lähti aina ajoissa. Hänellä on kolme poikaa, kaksi vielä koululaisia.

Työhuone jäi sen näköiseksi, että sinne palataan. Pöydällä nauhuri, kuulokkeet, lehtiö ja kynä. Nurkassa rinkka, luotillivit ja kypärä.

Elina Järvinen

KIRJOITTAJA ON JARI LINDHOLMIN KOLLEGA.

Rautainen reportteri

Toimittaja **Juha Raippalinna** kuoli Espoossa 26. syyskuuta aivoverenvuodon jälkiseurauksiin. Hän oli syntynyt Sortavalassa 6. marraskuuta 1943.

Juha opiskeli nuorena geologiaa Helsingin yliopistossa, mutta elämäntyönsä hän teki STT:n toimittajana.

Juha aloitti STT:ssä vuonna 1972 ja oli kotimaan toimituksen eli reportteriosaston henkilön selkäranka lähes 37 vuotta eläkkeelle jäämiseensä asti.

Raippiksessa kiteytyivät kaikki reportterin parhaat puolet. Hän oli tarkka ja nopea ja otti omakseen aiheen kuin aiheen. Juhan ominta alaa olivat armeijaa sekä metsästystä ja kalastusta koskevat uutiset.

Raippis oli reservin kapteeni ja palvellut nuoruudessaan myös rauhanturvatehtävissä. Hän tunsu Suomen kenraalikunnan todennäköisesti paremmin kuin kukaan muu toimittaja ja

käytti verkostojaan määrätteisesti myös skuauppien hankintaan. Maanpuolustusta koskevasta uutisoinnistaan Juha palkittiin sotilasansiomitalilla vuonna 1998. Vuoden eräjournalistiksi Raippis valittiin vuonna 2009.

Juha ehti opettaa monet toimittajasukupolvet STT:n tavoille. Työtoverina hän oli huumorintajuinen ja kannustava. Työtovereiden lisäksi Juhaa jäivät kaipaamaan vaimo, lapset ja lastenlapset.

Janne Linnovaara

KIRJOITTAJA ON
JUHA RAIPPALINNAN TYÖTOVERI.

Även på svenska. SJL:n uusi palvelujohtaja Simon Huldén on koulutukseltaan sosiologi. Kotitautaltaan suomenruotsalaisena hän parantaa osaltaan liiton ruotsinkielistä jäsenpalvelua.

Vastinetta jäsenmaksuille

JANNE SALOMAA, TEKSTI • KAI WIDELL, KUVA

Jäsenpalveluiden pitää tavoittaa kaikki Journalistiliiton jäsenet, sanoo SJL:n uusi palvelujohtaja Simon Huldén.

Journalistiliitto on viime vuosina kehittänyt aktiivisesti uusia jäsenpalveluita. Tänä vuonna liitto on kokeillut uraohjausta, ja ensi vuoden alussa aloittaa työosuuskunta Mediakunta.

Lisää uusia palveluita on tulossa, sanoo joulukuussa liiton palvelujohtajana aloittava **Simon Huldén, 41.**

”Tavoitteeni on, että palvelutarjonta ei jättäisi yhtäkään jäsentä ulkopuoliseksi. Tämän ei tarvitse tarkoittaa yhtä palvelua kaikkia varten, vaan se voi myös tarkoittaa eri jäsenryhmille kohdennettuja palveluja ja koulutuksia.”

Huldén on työskennellyt vuodesta 2006 akavalaisessa asiantuntijoiden ja esimiesten Specia-

ry:ssä kehittämispäällikkönä ja viime vuodet toiminnanjohtajana.

Journalistiliitossa Huldén voi hyödyntää kokemuksiaan, joita hän on saanut suunnitellensa Specian uusia palveluita. Huldén kuitenkin korostaa, että ennen uudistuksiin ryhtymistä hän haluaa kuulla kattavasti SJL:n jäsenten ja jäsenyhdistysten toiveita.

”Tähänkin asti olen tehnyt kaikki uudistukset yhdessä jäsenten kanssa, ja niin tulen teemmään niitä myös vastaisuudessa.”

Huldénista tulee SJL:n ensimmäinen palvelujohtaja. Tehtävä on osittain jatkoa vuodenvaihteessa eläkkeelle jäävän järjestöasiamies **Marja Palmusen** työlle, mutta tarkka työnkuva muotoutuu vasta Huldénin aloitettua.

”On loistava mahdollisuus päästä aloittamaan melkein tyhjältä pöydältä. Olen hyvin etuoi-keutettu.”

PITKÄÄN TOIMITTAJINA työskennelleiden vanhempiensa esimerkin mukaisesti myös Simon Huldén kokeili journalistin uraa 2000-luvun alussa. Hän toimitti Ylen Radio Extremen iltapäiväohjelmaa ja kirjoitti Kuntaliiton ruotsinkieliseen lehteen.

”Huomasin kuitenkin, että etenkään kirjoittamisessa en ollut vahvimmillani.”

Kokemukset lisäsivät Huldénin arvostusta toimittajan ammattia kohtaan.

”Harvassa työssä joutuu tuottamaan yhtä lyhyessä ajassa yhtä paljon.”

Huldén kuvailee itseään ”tyypilliseksi median sekakäyttäjäksi”. Hän lukee lehtiä hieman enemmän digitaalisessa muodossa, mutta tilaa paperiversioina *Hufvudstadsbladetia* ja *Helsingin Sanomia*.

Vapaa-ajallaan Huldén urheilee mielellään. Reippailuista pitävät kuitenkin huolen myös 6- ja 9-vuotiaat pojat. ●

OIKEUSASIAMIES TYRMÄSI HANSKAN KOHTELUN

Oikeusasiamiehen mukaan valtiovarainministeriö toimi epäasianmukaisesti, kun se eväsi freelancetoimittaja **Jari Hanskalta** pääsyn ministeriön taustatilaisuuteen. Ministeriö toimi väärin perustellessaan päätöstään muun muassa luottamuspulalla ja sillä, että Hanska olisi aiemmin rikkonut *Journalistin ohjeita*.

Jari Hanska kertoo olevansa tyytyväinen päätökseen. Journalistiliiton lakimiehen **Jussi Salokankaan** mukaan päätös johtaa siihen, etteivät virkamiehet voi jatkossa toimia samoin.

Hanska sai syksyllä 2015 ministeriöstä ensin kielteisen vastauksen haastattelupyyntöön. Sen jälkeen hänen pääsynsä hallintarekisterilain uudistamista käsittelevään taustatilaisuuteen estettiin.

Jaakko Kilpeläinen

SANOMA SAI KIKY-SOVUN

Sanoma Media Finland ja yhtiön journalistit sopivat lokakuussa kilpailukyky sopimuksen soveltamisesta. Paikallisesti sovittava työajan 16 tunnin pidennys lisätään työpäiviin enintään puolitoista tuntia kerrallaan.

Lehdistö sopi 24 tunnin työajan pidennyksestä keväällä niin, että yksi vapaapäivä poistetaan ja lopuista tunteista sovitaan paikallisesti. Määräaika sovellee oli 31. lokakuuta.

Journalistiliiton lakimiehen **Tytti Oraksen** mukaan toteutukset vaihtelevat kokonaisten päivien lisäämisestä päivittäisen työajan pidentämiseen minuuteilla. Muutos tulee voimaan ensi vuoden alussa.

Marja Honkonen

Yhdistykset

SYYSKOKOUS TURUSSA. Turun Sanoma-lehtimiesyhdistyksen syyskokous on Forum Marinumissa (Linnankatu 72, Turku) lauantaina 26. marraskuuta kello 11. Ilmoittaudu 20.11. mennessä: www.turun-sanomalehtimiesyhdistys.fi tai puhelimitse 040 628 0488.

PIKKUJOULU KOKKOLASSA. Keski-Pohjanmaan Journalistien pikkujoulu on 25. marraskuuta kello 19 Kokkolassa, Vanhassa Lyhdyssä. Ilmoittaudu 17.11. mennessä osoitteeseen k.hietala@kotinet.com ja kerro samalla ruokavalio-toiveesi.

TERVE!

Oletko pöllöntarkkana luontoasioita seuraava, sujuvasanainen toimittaja? Ideoitko juttuja niin verkkoon kuin lehteenkin?

Tule töihin maamme suurimpaan luonto- ja ympäristöasioiden erikoisaikakauslehteen! Suomen Luonto hakee **TOIMITTAJAA** määräaikaiseen työsuhteeseen ajalle 1.1.–31.12.2017.

Lue lisää: www.suomenluonto.fi/toimittaja

ELÄKEUUDISTUSTIETOA JOURNALISTEILLE OM PENSIONSREFORMEN FÖR JOURNALISTER

Tervetuloa työeläkeuudistuksen 2017 aamubrunssille!
Välkommen på en informativ morgonbrunch!

pe 11.11. klo 8.30–11.00 (suomeksi)
fre 25.11. kl. 8.30–11.00 (på svenska)

Maksuton koulutus pidetään Eläketurvakeskuksessa,
Kirjurinkatu 3, Helsinki.

Ilmoittautumiset: www.etk.fi/koulutus
Lisätietoja: matti.lumijarvi@etk.fi / puh. 050 597 1036

Keskustan pää-äänenkannattaja Suomenmaa hakee

POLITIIKAN TOIMITTAJAA

määräaikaiseen työsuhteeseen Helsingin
toimitukseen ajalle 1.2.2017–31.12.2017.

Vapaamuotoiset hakemukset voi lähettää 18.11. mennessä
osoitteeseen juha.maatta@suomenmaa.fi.

Lisätiedot: päätoimittaja Juha Määttä p. 040 735 9612.

SUOMENMAA

Suomen Journalistiliitto

PUHELINVAIHDE / TELEFONVÄXEL
(09) 6122 330

KÄYNTIOSOITE / BESÖKADRESS
Säästöpankinranta 2, 7.krs.
00530 Helsinki
Sparbankskajen 2, 7. vån.
00530 Helsingfors

POSTIOSOITE / POSTADRESS
Siltasaarenkatu 16, 00530 Helsinki
Broholmmsgatan 16, 00530 Helsingfors
PL 252, 00531 Helsinki /
Box 252, 00531 Helsingfors

SÄHKÖPOSTIT / E-POST
info@journalistiliitto.fi
jasenasiat@journalistiliitto.fi
(jäsenasiat/medlemsärenden)
etunimi.sukunimi@journalistiliitto.fi
förnamn.efternamn@journalistiliitto.fi

VERKKOSIVUT / WEBBSIDOR
www.journalistiliitto.fi
www.journalistforbundet.fi

FINKA / A-KASSA
www.finka.fi
(09) 8689 400

*Suomen Journalistiliitto on
ammattijärjestö, jonka tehtävä on
valvoa journalistien ja journalismin
etuja. Jäsenkuntamme koostuu viestintä-
alan ammattilaisista, kuten toimittajista,
kuvaajista, graafikoista, kääntäjistä ja
kustannustoimittajista.*

Suomen Journalistiliitto
Finlands Journalistförbund

JOURNALISTI

Suomen Journalistiliiton
ammattilehti
92. vuosikerta

SEURAAVAN LEHDEN
ILMESTYMISAIKATAULU
14/2016 aineisto **16.11**
ilmestyy **24.11**

ILMOITUSMYynti:
ilmoitukset.journalisti@journalistiliitto.fi, 044 755 5002

Aineisto-ohjeet, väriprofiilin
ja hinnat löydät osoitteesta
www.journalisti.fi › ilmoittajille

**VARAA ILMOITUSTILASI
AJOISSA.
ILMOITUKSET
3,00 €/PMM**

Kiekot järjestyksessä

Ari Welling nauttii CD-levyistään maailmassa, jossa muut hankkiutuvat omistaan eroon. Musiikin lisäksi kokoelma on kuin päiväkirja ja elämäkerta.

NINA ERHO, TEKSTI • JUSSI VIERIMAA, KUVA

Ari Wellingin olohuoneessa on 1630 CD-levyä. Uusimmat niistä hän sai kaveriltaan ja Yle Turulta, jotka luopuivat levyistään. Myös suuret hyllyt ovat työnantajan vanhat.

Welling myöntää, että levyt keräävät pölyä, vievät tilaa ja painavat muutossa, eivätkä sijoitukset ole kasvaneet niissä korkoa. Silti hän rakastaa kokoelmaansa ja sanoo hyötynsä muiden raivauksista.

”Vaikka olisi mikä härveli, jossa on rajattomasti musiikkia, se ei ole sama kuin levy ja kansi, jotka ovat tässä. Voin ottaa levyn, keskittyä ja kuunnella, ja sitten on kokonaisuus hanskassa.”

JOILTAKIN ARTISTEILTA Wellingillä on kaikki levyt, joiltakin muutama, mutta mikään niistä ei ole ”pilipali”, yhdentekevä. Korvaan ja sieluun sopivuuden lisäksi valinnoissa on painanut artistipersoona, kuten **Thomas Dolby**, joka julkaisee erikoisia teemalevyjä. Osa kokoelmasta liittyy Wellingin työhön radiotoimittajana.

Uusia ostoksia Welling tekee nykyään harvakseltaan. Viimeksi hän innostui **Tuure Kilpeläisestä** tämän keikalla. Matkamuistoja hän on kuunnellut tiiviisti jo paikan päällä voidakseen palata matkan tunnelmaan kotona. Tällä hetkellä kolmen lapsen isä löytää rauhaisimmat kuunteluhetkensä autosta.

”Tulevaisuuden unelma on oma talo ja kellari, jonne saisi levyille ja soittimille ’luolan’. Myös soittimia siis löytyy useita.”

WELLINGIN RAKKAIMPIA levyjä on **Tracy Chap-**

manin *Tracy Chapman*. Se oli ensimmäisiä ostoksia sen jälkeen, kun kaverin CD-soittimen ympärille Eurassa 1980-luvulla perustettu ”levypooli” hajosi. Koska ihana uutuusformaatti oli hinnoissaan, nuorukaiset ostivat kuunneltavaa vuorotellen. Vähän myöhemmin Welling repäisi ja sijoitti levyihin puolet kesätyöpalkastaan.

”Eminemiin hurahdin 8 Mile -leffasta.

Top viiteen mahtuvat **Maaritin** *Tuskan* tanssi, *Pet Shop Boysin* *Alternative*, *Counting Crowsin* *August and Everything After* sekä **Eminem** *The Eminem Show*. Maaritista Welling muistaa, kuinka rakensi Yhdysvalloissa saunan, *Counting Crowsista* nuoruuden työpaikan kesäleirillä. Yhdysvaltain-vuosina tutuksi tuli moni uusi artisti. Kun Welling asui siellä yliopistolla, hänen kämppiksenä luukutti räppiä ja kantria.

”Silloin en voinut sietää kumpakaan, nykyään tykkään molemmista. Eminemiin hurahdin *8 Mile* -leffasta. Kantrin aukaisi **Jamie O’Nealin** *There Is No Arizona*.”

KOKOELMAN JOKAINEN levy on varustettu Wellingin nimitarralla, mahdollisimman ehjällä kotelolla ja tarkalla paikallaan aakkosjärjestyksessä. Kerran Wellingin kaveri äkkäsi hyllyistä *Rainbow’n* levyn ja kysyi, onko se lahja.

”Ei ollut. Mutta silloin huomasin itsekin, että heviä on tosiaan aika vähän.” ●

VAPPAALLA

ARI WELLING

● 46-vuotias uutistoi-
mittaja Yleisradion
Turun toimituksessa.
Lukee myös alueelli-
sia tv-uutisia Tampereen
Mediapoliksessa.

● Valmistunut Jyväsky-
län yliopiston toimitta-
jakoulutuksesta, alan
opintoja myös USA:ssa.
Opiskelee työn ohessa
ammattilliseksi opet-
tajaksi Hämeen ammat-
tikorkeakoulussa.

● Asunut seitsemän
vuotta USA:ssa ja työs-
kennellyt muun muassa
michiganilaisilla FOX:in
ja NBC:n tv-asemilla.

● Harrastaa myös lenk-
keilyä, sähköä ja uintia.

◀ **Harrastuksesta mittaa.**
Ari Wellingin CD-levyistä
syntyisi yhdeksän hänen
korkeistaan pino.

Esilukija esiluettuna: "vitsejä nolla"

Lokakuussa aloittaneen *Esilukija*-nimisen media-kritiikin ideana on "kuratoida suosituksia suomalaisesta feature-journalismista". Nimettöminä pysyvien esilukijoiden mielestä heidän edustamansa pätevä journalismikritiikki puhuu itse puolestaan.

Katsotaanpa miten *Esilukija* puhuu omasta puolestaan.

"Juttu **Vladimir Bologovista** on alkeellinen."

"SK:n Hän-palstan jutut on syytä skipata lähes poikkeuksetta. Ne ovat pliisuja ja kritiikkittömiä, eivätkä kerro mistään otsikon (henkilön nimi) ulkopuolella."

"Itse juttu loppuu yllättäen jo silloin, kun tuntuu, että vastahan kerronta vähän pääsi alkuun."

"Muiden ei tarvitse vaivautua ingressiä pidemmille. Vitsejä nolla."

"Hohhoijaa. Typerryttävän pitkää pyörittelystä ei mistään."

Arvio: *Esilukija* puhuu puolestaan tosi hyvin, jos tykkää tämäläisistä mediakritiikeistä. Ei jatko.

Manu Marttinen

Esilukija esiluettuna: mahtavaa!

Lähes yhtä vaikeaa kuin nimettömän, osuvan ja hauskan mediakritiikin kirjoittaminen on nimettömän, osuvan ja hauskan mediakritiikin vastaanottaminen.

Tai annetaan toimittajien puhua puolestaan. He ovat kuvailleet edellä mainitun *Esilukijan* kirjoittajia muun muassa sisäpiirin hienoperseiksi ja itse julkaisua "lukematta paskaksi".

On myös epäilty, että *Esilukijaa* käytetään työkaverin juttujen haukkumiseen tai koston välineenä. Mitä siellä mediatalojen pikkujouluissa oikein tapahtuu?

Ei sillä. Jos *Esilukija* joskus löytää *Journalistin* ja haukkuu juttuni, lupaan velloa ärtymyksessä päiviä. Nyt voin velloa vain siinä, etten kuulu maagiseen sisäpiiriin, joka keksi paketoita baaripöydän journalismiläpät mediatuotteeksi.

Arvio: Minusta *Esilukija* mahtava. Se on kriittikkä, jota tekisi joskus mieli esittää myös täällä *Takasivulla*. Se ei kuitenkaan ole mahdol-

lista ilman, että joku suuttuu ja eroaa liitosta. Jatko.

Marja Honkonen

Kaverin sitaatti – en se minä ollut!

Ex-urheilumanageri **Alexi Valavuori** puolusti potkuihinsa johtaneita homolausuntojaan sanomalla, että teksti oli suora lainaus hänen ystävänsä päivätyksestä.

Miksi tämä selitys kuulostaa niin tutulta?

No ainakin siksi, että se on kuin suoraan journalistien selityskorttipakasta: se oli vain sitaatti, enhän minä voi vastata siitä, mitä joku muu sanoo! Minä vain kopipeistasin

kommentit tuolta verkkokeskustelusta tähän juttuuni – alkää mua syyttääkö!

Näinhän me monesti selitämme juttuihin päätyneitä lausuntoja. Mä vaan kato julkaisen näitä kommentteja, enkä ryhdy arvioimaan niitä sen enempää.

Ikään kuin suora lainaus vapauttaisi toimittajan – tai kenet tahansa – julkaisemaansa sisältöön liittyvästä vastuusta. Ei vapautta. Kaikki jutussa olevat kirjaimet, numerot, virkkeet, lauseet ja välimerkitkin ovat peräisin vain ja ainoastaan kirjoittajan näppäimistöä.

Niin Valavuoren twiitit uutisjutuissa kuin nuo täysin tarkoitushakuisesti valitsemani sitaattit edellä olevassa *Esilukija esiluettuna* -päässä.

Manu Marttinen

Yleisönosasto

Jari Peltonen

RIIPIVÄ DRAAMA! EPÄTODELLISTA!
HEIKI HEIKELTÄ! DYNAMIIITTA!
TÄLLAISTA EI OLE VIELÄ KYLIÄ OHLUT!
SYDÄN MEINASI PYSÄHTYÄ! KATSO VIDEO!
VALMIINA KARMEAAN KOITOKSEEN!
VIIMEISEEN ASTI IHAN PANIIKISSA!
SYYRIA? ÄH, EI! SAARA AALTO!

